

DOMOVINA

P. n. Licealna knjižnica

Oglas:

Za 1 mm x 60 inseratnega stolpca mali Din 0-20, uradni D 0-30 poslano, posmrtnice i. reklame D 0-50. Večkratne objave popust.

Izhaja vsak petek.

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani Preše nova ul. 54.
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva c. 16, Tel. 72.

Naročnina:

Mesečno Din 1.—, četrtletno Din 3.—, polletno Din 6.—, ooletno Din 12.—.

Pred polomom klerikalne in Pucljeve gospodarske politike

Naš list je že opetovano poudarjal, kako nesrečna je za našega kmeta veleagrarna politika, ki jo pri nas dela SLS in pa g. Pucelj. To je tista ušodepolna politika, ki našim ljudem sicer pripoveduje, da je „kmetška“, v resnici pa je baš Slovincem in tudi slovenskemu kmetu skrajno kvarna, koristna pa le veleposestnikom in veleagrarcem v Vojvodini, kjer leži žitnica naše države.

Kam vodi veleagrarna in velekapitalistična politika gori omenjene gospode, čutimo danes skoro vsi prebivalci Slovenije na svoji lastni koži. Cena žitu in moki je neznansko poskočila, tako, da trpe najširši sloji naroda pomanjkanje, veliko jih je pa obsojenih naravnost v lakoto.

Kadar skočijo cene moke, skočijo cene vseh drugih potrebščin, kar bridko občuti tudi vsak kmet, ki mora za svojo domačijo kupiti raznih potrebščin za večje zneske denarja, kot pa dobi izkupička za prodano žito ali moko. Posebno bridko občutimo visoke cene moke Slovinci, ker v Sloveniji ni veliko kmetij, ki bi dale njihovim obdelovalcem toliko žita in moke, da bi je ne bilo treba dokupovati. Prav redki so pa oni kmetje, ki lahko tega pridelka v večjih množinah prodajo.

Na Slovenskem je okroglo 40 % površine gozdov in le kakih 60 % je njiv, travnikov, vrtov, vinogradov, pašnikov in neplodne zemlje. Naša zemlja je razen tega manj rodovitna kot vojvodinska, kjer navadno še gnojiti ni treba in kjer je tudi oranje in drugo poljsko delo v primeri z našim prav lahko. Po zanesljivih podatkih pridelamo letno v Sloveniji najmanj en milijon meterskih stotov žita premalo. Najmanj 800 vagonov žita moramo vsak mesec uvoziti in to največ iz Vojvodine. Vojvodinskim veleagrarcem, za katere se tako strašno vlečeta g. Brodar in g. Pucelj, smo

tekem pretečenega leta plačali Slovinci okroglo 1400 milijonov kron za žito in moko. Za vsako krono, za katero zraste cena pšenici pri 100 kilogramih, moramo Slovinci plačati letno 100 milijonov kron več za uvoz od drugod.

Ali je sedaj jasno, zakaj je uboštvo pri nas vsak dan večje? Kdo še ne vidi, da žene veleagrarna politika našega obrtnika in uslužbenca, a z malimi izjemami tudi našega kmeta v obup in v propad? Visoke cene kruha so že same na sebi nekaj strašnega, z njimi pa zrastejo še vse druge cene, zlasti obleke, obutva, poljedelskih strojev, izdelkov industrije in obrtnikov, cene sladkorja, kave itd. itd. Povrh mora pa naš kmet plačati visoke cene žita in žitnih krmil še z nizkimi cenami živine; kajti cene živine padejo, če zraste cena moki, otrobom itd., ker nastane zaradi dragega krmljenja prevelika ponudba.

Minister dr. Žerjav si je pridobil za slovensko ljudstvo velikanskih zaslug, ko je kot minister za socialno politiko nastopil proti veleagrarcem in velekapitalistom ter njihovim podrepnikom s tem, da je vrgel cene žitu navzdol. Neznansko se je moral boriti proti vsem odkritim in pokritim neprijateljem našega ljudstva. Sedaj, ko dr. Žerjav ni več minister, se šele vidi, kakšna je v resnici veleagrarna politika. Da nam preti pomanjkanje in lakota, je pri nas kriva v prvi vrsti klerikalna in Pucljeva gospodarska politika, ki je vedno podpirala vojvodinske veleagrarce in velekapitaliste, ki so nas drli pri žitu na žive in mrtve. Kdor ima zdrave oči, mora sedaj izpregledati; kdor ima zdrav želodec, se mora sedaj zave, dati, da so njegovi največji sovražniki oni, ki mu niti vsakdanjega kruha ne privoščijo. Veleagrarna politika je za Slovence največja pogibelj.

Nekaj o politiki

(Dopis starega kmečkega politika)

Ne mislim zabavljati čez svoje politične nasprotnike. To rad prepustim drugim. Razmisliti le hočem malo o novem času, v katerem živimo. Starejši ljudje se radi spominjamo »dobrih starih časov«, ko smo pili vino po 12 krajercjev, ko je bila govedina po 24 krajercjev, ko smo dobili obleko za 4 goldinarje. Da, da, tako je bilo in kar je prošlo, se ne vrne nikdar več.

Kdor računa s sedanostjo in gleda malo v bodočnost, ne bo tratil besed za preteklost, ki je ne bo nikdar več nazaj. Razmere se izpreminjajo. Če pomislimo, da še ni dolgo temu, kar smo dobivali od uradov samo nemške dopise, ko smo morali ponižno stati pred osornim nemškim uradnikom, je vendar velik na-

predek, če je vse to izginilo. Nekdanji politični voditelji so šli med staro šaro in v novi dobi nastopajo tudi novi ljudje. Z vsemi temi stvarmi se je treba sprijazniti. Ne pomagajo nobeno zabavljati: kdor ne gre z duhom časa naprej, zastane v svojo škodo.

Poglejmo n. pr. kako je v kmetijstvu. Nekoč so orali naši pradedje z lesenimi plugi. Danes ne pade več nikomur na um, da bi še delal tako. Enako je tudi s politikom. Nekoč je vse slepo drlo za našimi klerikalci. Prišla pa je vojna in odprla je ljudem oči. Ljudje so trumoma zapuščali to stranko in jo še zapuščajo, ker je ta politika zastarela. Franca Jožefa ne bo več nazaj in zato je potrebno, da se ljudje znajdejo v

naši demokratični državi in jo vzljubijo. Danes smo sami svoji gospodarji in zato mora biti naša politika vse drugačna, kakor je bila pred vojno. Posebno velja to za našega malega kmeta, ki skoraj več kupuje kakor prodaja. Zato ni prav, če se izrabljata mali in srednji slovenski kmet za koristi veleposestnikov, ki jih je v Sloveniji silno malo. Vsi stanovi morajo delovati složno roko v roki in se medsebojno podpirati, ne pa da bi samo en stan izkoriščal vse druge. Takšno krivo mišljenje dela neznosno draginjo in hujska stan proti stanu.

Demokratska stranka dela sloglo med stanovi. Tu ne poznamo razli-

ke med učenimi in preprostimi. Vsi smo potrebni in navezani drug na drugega. To mišljenje je edino pravo in če se bodo ljudje združili v mogočno demokratično stranko, se bodo razmere kmalu zboljšale. Saj smo videli, kako si je ravno ta stranka prizadevala, da so začele v jeseni razveseljivo padati cene in bi še bile, da niso demokratje izstopili iz vlade. Na deželi je mnogo ljudi, ki so po svojem mišljenju in delovanju pravi demokrati, pa sami ne vedo za to. Potrebno bi bilo, da seznanimo naše bralce »Domovine« še bolj z idejami demokratične stranke in demokratska stranka se bo razširila do zadnje gorske vasi.

Spovednica

(Z dežele)

Kaj pa to! Čuden naslov. Vendar je treba, da se enkrat tudi o tem predmetu izgovori odkrita beseda. Največ imajo z njo opravila tako zvane tercijalke in tercijali.

Pa pustimo vse to na strani. Tudi spovednica je potrebna. Če se danes spodtakne ta in oni ob njo, ni to zaradi spovednice, če bi ta služila res svojemu pravemu namenu: dati žalostnim, ki tu iščejo tolažbe, res tolažbo, obupanem, ki se zatekajo sem, res pogum in sploh vsakomur, ki se zateče k nji, potrebno dušno hrano za preokrenitev s pregrešne na pravo pot poboljšanja. Čast spovedniku duhovniku, komur služi spovednica le v take svrhe. Njegov posel v spovednici ni lahak. Njegovo duševno delo in presojanje zahtevata največje preudarnosti.

Še se dobe taki dušni pastirji, a malo jih je med nami. Spovednica služi dandanes drugim namenom. Razni spovedniki nastopajo v spovednici robato, z neprimernimi izrazi, posebno proti doraščajoči mladini; povprašujejo po rečednih zadevah, katerih dostikrat ta niti ne razume. Tedaj nudi ravno spovednica dostikrat namesto poboljšanja in lepih naukov pohujšanje. Tako zgreši spovednica popolnoma svoj pravi namen.

Kakor vse kaže, služi dandanes spovednica v prvi vrsti strankarskim političnim namenom in svrham. Za odvezo dobiti v spovednici dandanes v največ slučajih odločuje berilo, kakšne časopise kdo bere. Posebno velja to pri manj izobraženem ljudstvu. Če bereš torej list, ki v posvetnih zadevah nasprotuje duhovščini, se ti kaj rado zgodi, da vlečeš »ta suho«. Vse druge grehe, pa naj bodo še tako veliki, ti tak ničvreden duhovnik rad odpusti, le čitanja naprednih časopisov ne. No, seveda, v tem slučaju spovednica izgubi pri vsakem kličekaj zavednem in preudarnem človeku svoj pomen, saj je taka spovednica ponižana v strankarski pripomoček. Toda ne ostane samo pri tem. V spovednici se naravnost deluje na

uničenje neljubih in politično nasprotnih oseb. Spovednica jim je tudi prostor, kjer se naj odvrtačejo ljudje od naprednih trgovcev ter napeljujejo k klerikalnim.

Razumljivo je, da v takih slučajih spovednica izgubi vsak vzvišen pomen. V bližnjem času — pred volitvami — bo spovednica še zlasti morala služiti klerikalni stranki. Že zdaj je dostikrat odločevalo pri odvezi, kako je kdo volil. Toda prejšnje čase se pri takratni duhovski mogočnosti, vplivu in veljavi ni bilo treba toliko posluževati spovednice, ker so bile javne ustne volitve, pozneje po listkih, ko je imel duhovnik vse pod kontrolo v komisiji, podpisal vse volilne glasovnice. Bila je tedaj lahka stvar. A danes? Te šmentane kroglice — to je že težje. In tu bo pri volitvah na deželi igrala spovednica naravnost velikansko vlogo.

Kot nalašč padejo volitve v postni predvelikonočni čas, v dobo velikonočne spovedi. Ne listi ne napredna društva ne bodo v tem slučaju v nobeno zapreko odvezi, ampak, kam boš volil, v katero skrinjico boš spustil kroglice. Kdor od moških z volilno pravico bo pred volitvami vlekel »ta suho«, ne bo težko uganiti, zakaj. Ker bodo v posameznih župnijah domači župniki in kaplani težko kos vsej nalogi, se bodo držali v ta namen potrebni misijoni. Spovednica se bo spremenila naravnost v navaden agitacijski lokal. Zavedamo se, da s tem gospodov ne bomo odvrnili od zlorabe spovednice. Naši somišljeniki naj bodo pogumni in naj te vrste napade v spovednici odločno zavrnejo, ker volitve nimajo s spovednico nobenega opravka. Volitve so stvar vsakega posameznika po njegovi preudarnosti, zavednosti in političnem prepričanju. Žalostno za razmere v Sloveniji je, da se je treba še dandanes pečati s takimi stvarmi, ker so drugod že davno odpravili ali pa se sploh ni godilo.

Politični pregled

V volilni borbi je najznačilnejši dogodek

razcep radikalne stranke,

ki je sicer, navzlic temu, da je imela v narodni skupščini samo okoli 90 poslancev, dobila volilno vlado v svoje roke in se je mislilo, da bo zaradi tega, ker ima oblast v rokah, dobila veliko večino pri volitvah. Ta stara in temu primerno tudi starokopitna stranka se je razdelila na dva dela: na pristaše Pašiča in na pristaše Protiča in oboji postavljajo svoje kandidate. Imamo torej dve radikalni stranki, ki se menda ne razlikujeta med sabo po političnih nazorih, temveč igrajo v veliki meri svojo vlogo — osebnosti. Pri radikalcih je namreč toliko ljudi, ki bi hoteli postati poslanci, da bi lahko napolnili deset narodnih skupščin ne samo eno in še v to eno pride najbrž komaj četrtina radikalcev. Ampak radikalnih „voditeljev“ je zelo veliko in vsi bi hoteli biti poslanci in se prepirajo med sabo, njihova vlada je pa pri tem tako slaba, da take še nismo imeli. Seveda, če se pa vsi ministri pečajo samo z volilno agitacijo, ne more iti delo v ministrstvih naprej.

V vsej volilni borbi nastopa res enotno samo demokratska stranka, navzlic temu, da so se v Ljubljani ločili od nje starejši gospodje, ki so si ustanovili posebno stranko pod imenom narodno-napredna in ki bo služila preganjanju dolgega časa starim gospodom. Na Slovenskem so že objavljene nekatere

demokratske kandidature,

in sicer v mariborskem volilnem okrožju, kjer bo nosilec demokratske liste dr. Vekoslav Kukovec, ki si je kot minister socialne politike pridobil za delovno ljudstvo lepe zasluge. Razen njega so določeni za kandidate še celjski ključavničar g. Rebek, nadučitelj Kocbek, posestnika Petovar v Ivanjkovcih in Kūhar v Prekmurju. Tega poslednjega je sam minister dr. Zupanič hotel pridobiti za radikalce, pa je Kūhar to vabilo odločno zavrnil, kar je bilo edino pravilno.

Zaradi Šusteršičevega povratka iz inozemstva in tudi iz drugih vzrokov so

klerikalci v veliki zadregi,

kar začnajo tudi sami uvidevati, da njihova pšenica ne gre več tako v

klasje kakor v onih časih, ko so oni imeli v deželi vso oblast v rokah. Poizkušajo se obdržati na površju, ali z ene strani jih moti navzočnost njihovega nekdanjega voditelja dr. Šusteršiča, ki se hoče menda združiti z radikalci. Sicer bo Šusteršič propadel in mu niti zveza z radikalci ne bo nič pomagala, ampak neslogo je vseeno prinesel v vrste klerikalne stranke in to je zelo neprijetno. Razen tega obstojajo v klerikalni stranki velika notranja načelna nasprotja, ker je postal del stranke čisto komunističen in ta del vodi dr. Gosar, medtem ko je dr. Korošec nasprotnik boljše viziranja klerikalne stranke. Sicer bo pa najbrž še dosti časa preteklo, preden se razmere na Slovenskem izpremenijo na boljše in še dolgo bomo Slovenci pravi vzor politične razcepljenosti. Ampak prišel bo čas, ko bo vse naše ljudstvo izprevidelo, da mora biti složno in združeno v eni sami močni stranki, razširjeni po vsej državi, v demokratski stranki, ki je edina, v kateri je prostora za vsakega Jugoslavana.

V zadnjem času zanimajo našo javnost zopet

dogodki v Macedoniji,

kjer napadajo iz Bolgarske komitajske čete naše mirne vasi, morijo prebivalce, ropajo in zažigajo hiše. To je mogoče samo zato, ker meja ni dosti zavarovana in jo razbojniki lahko prekoračijo. Sedaj bo mejo zasedlo naše vojaštvo, ker to vendar ne gre, da naši macedonski državljani niso varni niti življenja niti imetka. In tudi z Bolgarsko je treba izpregovoriti resno besedo in ako bi se napadi ponovili, bi bilo najboljšje zasedeti z našim vojaštvom bolgarske obmejne kraje, v katerih se zbirajo razbojniki za roparske pohode po našem macedonskem ozemlju.

Pravijo, da je že vse pripravljeno za potrditev rapallske pogodbe od strani italijanskega parlamenta in da pride zadeva na vrsto že začetkom februarja. Po pravici povedano, mi v to ne moremo verjeti, ker nam je znana

italijanska verolomnost,

ki se pokaže pri vsaki priliki, kadar se prime Italijane, da držijo dano besedo. Izvršitev rapallske pogodbe bi Jugoslavane za enkrat zadovoljila, ker boljše pogodbe nismo mogli skleniti, ampak na Gorico, Trst, Reko in Zadar mi nikdar ne bomo pozabili in ker gotovo pride dan, ko bo Slo-

vanstvo veliko in silno, je gotovo tudi to, da bodo še vihrale naše zastave ob Soči in severni Adriji! Na to naj mislijo tudi Italijani, ki jih je nasproti Slovanom samo neznatna peščica, ki se bo morala prej ali slej ukloniti pred slovanskim velikanom.

V Evropi še vedno ni miru, morda nastane nova vojna

med Grčijo in Turčijo,

ker Grki zahtevajo za sebe carigrasko zaledje, podpira jih pa pri tem Anglija, ki bi hotela napraviti ob morskih ožinah okolu Carigrada tako razmerje, da bi bil Rusiji onemogočen dohod v Sredozemsko morje. Turki se pa ne dajo in zbirajo v Mali Aziji svojo armado, kakor Grki v carigraskem zaledju. Položaj je zelo nevaren, ampak naše države on čisto nič ne zadene.

Vesile so na delu. Anglija se ukvarja z vprašanjem vzhoda,

Francija pa kroti Nemčijo,

in sicer jo kroti brez vsakega usmiljenja. Na ozemlju reke Ruhre, ki so ga zasedle francoske čete, se Nemci upirajo iz vseh moči, toda Francozi so odločni in brezobzirni in se čisto nič ne ozirajo na nemške proteste. V ogromnih tovarnah in premogokopih so nemški delavci ustavili vsako delo in škoda je naravnost neprecenljiva. Italija bi rada posredovala, ker je nevošljiva Franciji, toda zdi se, da bo šla stvar svojo pot in da bo Nemčija morala pristati na vse, kar ji bo narokovala Francija. In v tem odnosu med Francijo in Nemčijo je glavni vir vseh evropskih zmešnjav in zapletljajev. Od zdravega in resničnega miru smo še prav daleč.

Dopisi

Poljanska dolina. Kakor vsako leto koncem in začetkom leta se je tudi letos ponovila v cerkvi gonja proti naprednim listom in agitacija za klerikalce. Sicer se to ne godi le v naši dolini, ampak po vsej Sloveniji, tu z večjim ognjem in vnemo, tam bolj zmerno. Če pišemo o tem, se to ne vrši iz bojazni, da bi nam take klerikalne agitacije s prižnic mogle škodovati. Ljudje, ki čitajo naše napredne liste: «Domovina» in druge, so politično in duševno že toliko utrjeni, da znajo razločevati pravo od nepravega, škodljivo od dobrega, krepostno in čednostno od pohujšljivega. Starih tretjerednikov in raznovrstnih zagrizenih čla-

R. Silvin:

Vrtnarjeva Nežika

VII.

Bilo je nekaj mesecev pred Nežiki- no poroko. Nežika je bila še doma, vsa srečna pri svoji materi. Lovro jo je ljubil in ona je verovala vanj kot v Boga, zato je bila dvakrat srečna. In komu naj se izpove, komu naj prizna svojo srečo, ako ne svoji dobri mami? . . .

«Mati, po pravici vam povem, da ne bi mogla ljubiti nikdar nobenega drugega nego Lovra! Ne vem, kaj bi počela, ako bi me zapustil on! Ne vem, zakaj ga imam tako zelo rada? In kadar dobim od njega pisemce — sem tako vesela in zadovoljna!»

«Prav, prav, samo svarim te, pazi se, ne bodi preveč zaupljiva! Mladim fantom, posebno študentom, se ne sme vsega verjeti! Koliko revic je že obsedelo na ta način, koliko jih je postalo nesrečnih! Dekleta le prerada zaupajo takim frifračem!»

«Ne, Lovro ni tak! Poštenjak je, on me ne bi hotel, ne bi mogel varati, o tem sem prepričana . . . Saj ga poznam! Poglejte samo, kako

lepo mi piše, kar naprej bi čitala njegova pisma!»

V tem hipu je vstopila potovka Špela in izročila Nežiki droben listič: «No danes je pa zopet nekaj zate!» Od veselja se je tresla mladi deklici roka, ko je odpirala pismo, saj je na prvi pogled spoznala, da je pismo od njega . . . Mati in Špela sta odšli iz sobe, Nežika je ostala sama in brala:

Draga Nežika!

. . . Odpusti mi, draga moja, da Ti povem po pravici! Ne vem, kako bi Ti razložil, da Te ne bi prehudo zadel: Današnji dan je zadal najini ljubezni smrtni udarec! Umrl mi je oče in na smrtni postelji sem mu obljubil kot nekdanji materi, da pojdem v semenišče. Branil sem se dolgo časa zaradi Tebe, naposled sem se moral vdati . . . Moral! Očetu in materi dano obljubo moram izpolniti. Kakor hitro slečem vojaško sukno, grem v bogoslovje; odpovedal sem se vsemu svetu. Obupan sem! A ni pomoči! Strašno. Hvala Ti, Nežika, prisrčna hvala za veliko ljubezen, ki me je osrečevala toliko časa. Pozabim Te nikdar, ali prosta si. Na nedolžnosti zaradi mene nisi

trpela, zato se poslavljam nekoliko laže . . .

Zbogom, Nežika, zdravstvuj! Zadnje poljube Ti pošilja Tvoj nesrečni Lovro.

Prebrala je še enkrat in ni verjela lastnim očem! Ali je to mogoče? In tako nenadoma, tako nepričakovano! Pa tudi drugič je brala isto kot prvič.

Solze so se ji vdrle po licih in kapale na drobni listič. Začela se je tresti po vsem telesu, bilo ji je sedaj mrz, sedaj vroče, srce ji je hotelo počiti. Kar naenkrat tak udarec! Tega ne bo mogla preboleti! To je prehudo za njeno ljubeče srce! — Začela je zopet brati: in brala dolgo in od bolesti je zaplakala vnovič na glas.

«Oče ga je prisilil, da obleče črno sukno. Kako nečloveško! Saj on ne ve, kako nesrečno je s tem storil tudi mene! Ko bi me Lovro sedaj videl, gotovo bi se mu smilila in mogoče bi ravnal vendar drugače. Samo da izpolni željo umirajočih, je uničil srečo živih . . . Kako blazno! Oh, tega pa nisem mislila o njem, ko mi je bil vendar vedno tako dober. Vedno sem mislila, da je Lovro izjema med moškimi . . .»

nov vsakovrstnih cerkvenih družb pa tako ne mislimo pridobivati, ker ti bi nam bili zaradi svoje zabitosti in nezavednosti le v škodo in nadlego. Ljudi, ki imajo lažnivega opravljivca «Domoljuba», ne bomo pridobivali. Povedati je sicer treba vsem, kako je, in kdor pride do spoznanja, je prav; če ne, pa naj ostane farovski podrepnik še naprej. Take pridige, ki se le preveč ponavljajo, nimajo dandanes več posebnega vpliva in zadenejo na gluha ušesa. Je pa nekaj, česar ne moremo zamolčati in zaradi česar to pišemo. Poudarjalo se je na prižnicah, kako je naša dolina okužena. Iz besed ter poudarjanja je zvenelo, kakar da bi bila Poljanska dolina na slabem glasu. Kaj takega moramo z vso odločnostjo zavrniti. Vemo, da raznim duhovnim gospodom Poljanska dolina ni všeč zaradi probujajoče se zavednosti. Kar ni všeč vam, to pa je všeč nam. Tujci, ki prihajajo v dolino, ne morejo prehvaliti napredka na gospodarskem, prosvetnem in duševnem polju. Da je tako, ima mnogo zasluge naprednih časopisov, ki prihaja vedno v večjem številu v dolino. Kako je bilo prejšnje čase, pred desetletji! Tepeži in druge sirovosti so bile nekaj vsakdanjega. Danes se redkokdaj kaj takega pripeti in če se, se to navadno med pripadniki «Domoljuba». Vobče se mora reči, da je dolina mirna, ljudje dostojni in zavedni. Niti primerjati se naša dolina ne dá s klerikalnimi in žganjarskimi kraji, kjer naprednega lista in Sokola niti ne poznajo. Taki kraji so okuženi in bi jih bilo treba razkužiti po naprednih listih. Od naše strani se obsoja vsaka sirovost in nerednost tudi napram političnim nasprotnikom. Tudi naš Sokolski dom je vsakomur odprt, tudi vsakemu župniku, ki pride v znamenju napredka, duševne prostosti, verske strpnosti, bratovske ljubezni in vroče narodne ter domovinske zavednosti. Zaprta so pa vrata vsem onim, ki prihajajo kot razdiralci, prepirljivci in nasilneži. Trdno so zaklenjene duri tudi onim, ki se približajo z obrekovanjem, zaničevanjem in opravljanjem bližnjega, naše domovine in države. Navzemite se vsi vročega ognja domovinske in bratovske ljubezni in podali si bomo vsi roke v prijateljstvo. Seveda se to ne bo zgodilo, ker najhujši netilci sovraštva in razdvojenosti so, žal, ravno duhovniki. Oni se dobro zavedajo, da

«Za božjo voljo, kaj pa ti je?» je vprašala mati, ki je ravno vstopila v sobo.

«Oh, mati, Lovro mi je pisal!»

«In — saj si bila vendar vedno vesela njegovega pisma!»

«Vedno — ali danes mi piše, da me zapuša in gre v lemenat.»

«V lemenat! Kaj praviš?»

«V lemenat gre! Mora iti.» In začela je brati znova pismo na glas, mati pa je poslušala . . . Nežika se je včasih ustavila in začela ihteti. In jokala je tudi mati.

«Ne plakaj, Nežika, in izbij si ga iz glave! Je že božja volja tako! Saj boš še lahko dobila drugega, ako boš hotela, saj ni on edini na svetu!» je govorila mati in si brisala solze.

«Zame edini! Nikogar drugega ne maram, raje grem v samostan . . . Samo kaj bodo rekli ljudje? Pa naj rečejo, kar hočejo; tudi jaz grem v samostan.»

«Si že še premisliš! Verjemi, da je moralo tako biti! Meni se je vse zdelo . . . Ujeli so ga! Pozabi ga, pa bo vse dobro!»

«Ne morem; ljubila sem ga preveč!» Še dolgo sta se pogovarjali

se dá njihova moč vzdržati le s tem, da držijo svoje pristaše v sovraštvu do nasprotnikov. Kakor hitro bi to prenehalo, bi bilo marsikaj drugače. Okuženje ne prihaja v dolino po naprednem časopisju, ampak po zagriženih dušnih pastirjih, ki sejejo sovraštvu in kujejo zahrbtno vsakovrstne naklepe proti naši stranki v spovednici in drugod. Vse se obrača na svetu, pa se bo obrnilo tudi to.

Motnik pri Kamniku. Pri nas pašuje g. župnik v svojem veličastvu. Svoje farane obkłada z malo izbranimi pridevki, zlasti pa šolskim otrokom daje raznovrstne priimke, kakršni pač ne spadajo med olikane ljudi in tem manj dolikujejo njemu, ki bi moral biti vzoren dušni pastir. Če bo šlo tako naprej, bomo ukrenili, kar je potrebno.

Ljubno v S. d. Pri nas imamo vzoren klerikalni par. Dva zaljubljenca živita kakor Adam in Eva na tem svetu, a jima navzlic pomanjkanju cerkvenega blagoslova ne manjka božje milosti. Ne iznašali bi tega slučaja v širšo javnost, a postavljamo ga za primer tukajšnjim terciarkam, ki sirote morajo to razmerje pokorno pustiti v miru, ker je pod klerikalnim plaščem, pač pa lahko po mili volji sujejo žveplo po vsakem naprednjaku, ki količkaj seže po treznem naprednem časopisju. Tak človek zasluži vse sovraštvu pa naj je še tako pošten in neomadeževan, drugim pa je vse dovoljeno, samo če trobijo v klerikalno trobento. Tudi naši mežnarji si marsikaj dovoljujejo na račun potrpežljivega kmeta: sedaj zahtevajo, naj jim kmetje prinesejo bירו na dom. V to svrhu so naprosili župnika, naj s prižnice povabi kmete v gostilno k farnemu mežnarju zaradi dogovora o donašanju bירו na dom. Toda kmetje so hvala Bogu že toliko preudarni, da se ne dajo kar komandirati v farovške oštarije. Prav je tako, a še več odločnosti je treba!

Žetale. V našem okraju ima knez Windischgrätz velike gozdove. Agrarna reforma se pri nas izvršuje tako, da je v občini Čermožiše kupil neki bogatin precejšnji kos gozda in bo dal delati drva. On jih bo lepo prodajal, agrarna reforma pa ostane na papirju. Posebno veselje imamo tudi z našo Rafajzovko. Ob prevratu ni mogla v Gradcu dvigniti svoje naložbe. Država odlaga s poravnanjem, posojilnico pa upniki

tožijo za vloge. Posojilnica je tem bolj uboga, ker je v revnem kraju, a se je nihče ne usmili. Pisari se od Poncija do Pilata, a dobiti ni nikjer nič. Samo če siromaka kje žuli kak dolg, gre precej hitreje.

Rajhenburg. Pred par dnevi sem dospel po opravkih tudi v prav prijazni kraj Rajhenburg. Ker je bilo že pozno, sem šel v gostilno, da bi si dobil sobo. Tam sem slišal tudi prav prijetne glasove tamburašev, zato sem vprašal, kaj da je danes tu, pa mi odgovorijo, da imajo trški fantje svoj zabavni večer. Ker je v meni precej veseljaka, sem prosil za dovoljenje, da smem zabavi prisostvovati tudi jaz, nakar so mi dejali: «Povabljeni so vsi od revnih do bogatih, pa če priskačejo tudi v copatih.» Prihajalo jih je vedno več, večinoma starejši ljudje. Fantje so že bili vsi zbrani in godba je prav dobro igrala, a zaman so čakali na rajhenburške gospodične, da bi z njimi plesali. Ugibali so med seboj, kaj da to pomeni, in končno so začeli plesati s starejšimi damami. Povprašal sem kapelnika, kako da se trški fantje in dekleta tako pisano gledajo. Pa mi je odgovoril: «Ko bi bili vsaj en teden pri nas, bi že videli, kam to pride in kam to gre.» Podala sva se v pogovor in v kratkem sem zvedel vse. Ker niso vsi fantje enega mišljenja in ker so nekateri preizkusi za rajhenburške gospodične, so se te, kakor trdijo fantje, zmenile, da ne pride nobena. Seveda fantom ni to nič škodovalo, kakor sem uvidel. Doživel še nisem nikoli tako prijetne zabave kakor ravno tisti večer. Rajhenburške gospodične so lepo doma sedele, a starejše dame so se pa enkrat na njihov račun prav dobro zabavale in naplesale. Gospodične bodo mogoče kdaj svojo rezerviranost še obžalovale. Pa brez zamere! — Potnik.

Polenshak. (Odgovor «Slovenskemu Gospodarju».) Govorilo se je o nabavi novih zvonov za našo faro cerkev. Vsekakor je želja vsakega farana, da bi naš zvonik bil zopet izpopolnjen z oznanjevalci božje slave kakor je to bilo pred vojno, zlasti še ob žegnanju in pri polnočnicah. Toda naš gospod fajmošter je žegnanje in polnočnico odpravil. Zakaj? Iz samovolje. Ni zastoj pregovor med našim narodom, da «po duhovnikih gre vera gor», pa tudi dol!» to seveda tedaj, če vsi tako delajo kakor polenski gospod. Izkusili smo, kako nas je znal šikanirati

s spomenikom, ki je na Polenshaku postavljen za padle v vojni in ga je kupil neki domačin. Župnik je tožaril poštene in napredne ljudi, pa je hvala Bogu popolnoma pogorel. Zvit pa je vendarle naš Joža. Vedno se tožari za cerkveni denar in s tem oškoduje cerkev s farani vred. Če ga pa pokličemo na odgovor, se hitro izvije, da ne toži on, temveč cerkev in da cerkev izgublja pravde. V ostalem so pa temu največ krivi cerkveni ključarji, ki se za cerkev in njeno imetje prav nič ne brigajo, temveč kimajo in trobijo v fajmoštrov rog, g. Joža pa se smeje in norčuje iz vse fare. Potemtakem seveda ljudje nimajo veselja pobirati ali darovati za nove zvonove, saj

niti ne vemo, kje ima denar, ki ga je dobil za stare. Ko bi se bil naš fajmošter hotel pri rekviziciji zvonov le malo kreniti, bi nam od peterih gotovo pustili največjega, tako so nam pa milostno pustili najmanjšega, ki ne oznanjuje slave božje, temveč fajmoštrovo zanikrnost. Župnikova stranka vedno napada stare trgovine, novega trgovca pa podpira na vse kriplje. Sedaj nam je že vsem jasno, da je g. Joža take reklame tudi dolžan za različne drobte. Povedati pa mu moramo, da s tem obenem dela tudi reklamo za stare trgovine, ker te ne zahtevajo od odjemalcev kakih posebnih odstotkov za gostitev farovških gostov.

Kmetijski glasnik

NAJBOLJŠE NADOMESTILO ZA TRAVNIKE.

Najboljša opora za živinorejo so travniki. To je zmeraj velika hiba za gospodarstvo, če jih manjka, in po raznih poljedelskih krajih jih res nedostaja. Kjer je živinoreja tako važna panoga, kakor je po naši deželi, se pomanjkanje travnikov zmeraj težko pogreša in težko občuti, kajti travniki dajejo vendar le najcenejšo in najbolj naravno klajo našim živalim. To so stalne kulture, ki se ob ugodnih pogojih in ob skrbnem obdelovanju najbolj izplačajo. Zato imajo tudi višjo ceno kakor jo imajo njive.

Če nam manjka travnikov, v tem slučaju si še najbolj pomagamo z lucerno. Treba le, da ima lucerna po takih krajih vse potrebne pogoje za dobro uspevanje. Lucerna (nemška detelja) ima to posebno prednost, da je vztrajna (trpežna) in da nam daje bogate in številne košnje najtečnejše krme. Če bi po naših krajih za lucerno še kaj več storili, kakor smo vajeni, bi nam še dlje vztrajala in bi bila s svojimi košnjami še bolj hvaležna kakor je danes. Na pridelovanje lucerne moramo zaradi tega po vseh tistih krajih, kjer nam dobro uspeva in kjer manjka travnikov, polagati največjo skrb. Sicer jo poznamo povsod glede njenih odličnih lastnosti, poznamo pa še premalo njeno vztrajnost in njeno rodovitost v tem slučaju, če jo bolj gnojimo in bolj obdelujemo. Kjer dopuščajo posestne razmere, naj se tedaj razširi pridelovanje lucerne, zlasti naj se pa skuša njene dosežanje pridelke in njeno trpežnost

povzdigniti z dobrim gnojem in skrbnim obdelovanjem. Lucerni je treba vsaj vsako drugo leto gnojiti, in potrebuje od drugega leta naprej zlasti fosfatnih in kalijevih gnojil. Za en mernik posetve je treba po 30 kg superfosfata in 15 kg kalijeve soli, za 1 ha pa desetkrat toliko. Lucerno moramo sejati na njive, ki so dobro vgnojene in plevela čiste. Najboljši prostor ji damo po kaki dobro gnojeni okopavini, n. pr. po pesi, repi ali krompirju.

ČIŠČENJE TRAVNIŠKIH JARKOV.

Naši travniki nam morajo biti posebno pri srcu. Treba da jih izboljšujemo na en in na drug način in da jih privajamo do večje rodovitosti. Velik del naših travnikov leži v mokrih legah, tako da jih je treba na vsak način osuševati. Le tako pridemo tudi v takih legah do boljših košenj. Ta naloga je tako važna, da bi se je morali zavedati vsi prizadeti posestniki in da bi ne smeli prej odjenjati, dokler nismo dosegli svojega cilja. Marsikje bi se dale take lege izboljšati brez dolgotrajnih obravnav in velikih stroškov. Trebalo bi le trdne volje in skupnega dela. Marsikje so pa tudi take težave, da je treba oblastnih posredovanj, inženjerskega dela in državnih podpor.

S pomočjo primerno urezanih jarkov se je tekom časa že ena in druga travniška lega izboljšala. Kar pa opazujemo po teh travnikih, je to, da se ti jarki zanemarjajo, da se ne čistijo in trebijo, kakor bi bilo treba. Če se jarki za odvajanje vode napravljajo, je treba, da jih tudi v dobrem stanju

mati in hči: dobra mati je ves čas tolažila z lepimi besedami obupano Nežiko . . .

Toda Nežika se je polagoma pomirjala in se vdajala v svojo usodo. Potekel je mesec za mesecem . . . Bili so to časi obupa in žalosti za ubogo mladenko. Duševna bolest je začela zapuščati sledove na njenem obrazu: upadla je in shujšala, da so ljudje popraševali, kaj ji je. Najhuje je trpela ponoči, ko je bila sama, lko je ni mogel nihče opazovati. Zaspati ni mogla in plakala je po cele ure. Dostikrat je bilo že jutro, ko je od utrujenosti zaspala, pa še takrat so jo mučile mučne sanje. Končno je hudo zbolela. Dolgo ni mogla s postelje. Mati ji je stregla in jo tolažila. — Po dolgem, dolgemu času in trudu je naposled vendar ozdravela. Jela se je zopet popravljati in kmalu je bila zopet tako lepa kakor poprej, a ostala je tiha in otožna.

Snubci so se jeli zopet oglašati, toda Nežika je odklonila vsakega. Za nikogar ni marala in naj je bil še tako čeden in bogat. Nekateri so sse jezili in kleli, ker so dobili brco, čdrugi so se tolažili s tem, da jih je že mnogo delilo z njimi enako usodo.

Neko nedeljo je šla Nežika z materjo k maši v poldrugo uro oddaljeno vas. Po maši sta stopili malo v krčmo, da se pokrepčata za dolgo pot. Tam pri peči sta sedeli za malo mizico in si privoščili dobro kosilce. Tudi steklenica vina je stala pred njima.

Njima nasproti pri oknu je sedel mlad, čeden fant v družbi tovarišev in po strani metal zaljubljene poglede na lepo Nežiko. Ona ni tega niti opazila; pogovarjala se je mirno s svojo materjo in se vedla pri tem tako, da je morala ugajati vsakemu, kdor jo je videl. Tudi imenovanemu mladeniču je bila nepopisno všeč.

«Kdo pa je to dekle tam pri peči?» je vprašal malo starejšega tovariša.

«Ali je ne poznaš? To je tista bogata Vrtnarjeva Nežika, ki se noče omožiti! Ali morda misliš tudi ti poskusiti svojo srečo?»

«A, ta je tista Nežika?» — Navil je velike brke, se pogladil po kostanjevih laseh, nagnil zeleni klobuk nekoliko po strani in popil kozarček vina do dna.

«Hudimana, je to lepa punca! Pri tej bi pa skoro hotel poskusiti svojo srečo!»

«No, no, Luka, saj jo še lahko dobiš. Saj še nima ženina. Le pogum! Ta bi bila ravno zate!» ga je dražil tovariš, ki bi bil tudi Luki privoščil sramoto, ki jo je sam pred kratkim doživel.

Luka je vstal izza mize, vzel svojo pijačo in se približal Nežiki in njeni materi. Slednjo je poznal že davno — kdo pa ni poznal Vrtnarice z Lonka — Nežika pa itak ni hodila veliko okoli.

«Dober dan, mati. Ali boste kaj pili?» je rekel in natočil ter ji ponudil kozarec vina. Mati je pila ravno toliko, da je pokusila.

«Eh, ta kozarček ga boste pa izpili, saj ne drži toliko!» je dejal prijazno in mati je naredila še par požirkov.

«Jelite, mati, to je vaša Nežika? Ali ga smem tudi njej malo naliti? — Jeli, Nežika, da ga boš tudi ti malo pokusila?» Nežika se je kakor v zadregi malo obotavljala, potem pa je prijazno pogledala lepega mladeniča in vzela ponujeni kozarec.

Lukovi tovariši so zbijali šale pri svoji mizi in se norčevali iz njega.

«Poglej ga no, kako je zaverovan vanjo! Pa jo že iztakne, kot sem jo

tudi jaz in marsikdo drugi . . . O, misli ima dobre, samo minilo ga bo. Jaz jo poznam — to Nežiko.»

«Mogoče bo imel več sreče, kot si jo imel ti!»

Res čudno! Luka je Nežiki očitno ugajal, sicer bi ne bila tako prijazna z njim . . .

«Saj vas bom prišel enkrat obiskat pred pustom, mati, ako me ne boste spodili!»

Nežika in mati sta takoj vedeli, kaj misli in mati je rekla: «Le pridi, Luka, le pridi, saj nismo še nobenega vrgli iz gostilne, pa tudi tebe ne bomo!» Vesel se je vrnil Luka k svojim tovarišem nazaj, mati in Nežika pa sta ostali in šli počasi proti domu.

«Kdo je ta fant?» je vprašala Nežika med potjo.

«To je Požegov Luka s Tičjega vrha, eden najbogatejših kmetov daleč na okoli! Oče mu je že davno umrl, samo mater ima še, ki mu gospodinji. Oženiti se mu bo treba in zdi se mi, da malo misli nate. . . In kaj praviš ti k temu?»

«Prav ničesar ne!» In domov grede sta potem molčali ves čas . . .

vzdržujemo. Take jarke je treba od leta do leta čistiti, da se voda lahko odteka. Med letom se jarki radi zarastejo, se narušijo in zasilpljejo. Vse to moramo iztrebiti. Če te jarke redno oskrbujemo, imamo vsako leto nekaj malega dela. Če jih pa zanemarjamo, se delo od leta do leta nabira in nazadnje nabere veliko več dela in truda, zraven tega pa tudi veliko več škode, ker se voda po takih zanemarnjenih jarkih ne more dobro odtekati.

Bodimo tedaj v izboljševanju mokrih leg dosledni in neodjenljivi! Osuševalnih jarkov po travnikih pa ne puščajmo neočiščenih. Vsako leto naj se ti jarki po potrebi čistijo! Pripraven čas za to je jesen in tudi zima, če je toliko suha. Če smo jesenski čas zamudili, pa zgodnja spomlad.

MERILO ZA NAPREDEK NAŠE ŽIVINOREJE.

Kakor je znano, se smatra kot merilo za višji ali nižji napredek v kmetijstvu kakovost gnojšča in gnoja, in to že od nekdanj. Po uredbi gnojšča in po načinu ravnanja z gnojem presojamo naprednost gospodarja in z njo vred tudi stopinjo kmetijskega napredka sploh. Kako naj pa merimo napredek v živinoreji? Tukaj pa merimo višino napredka po tem, kako čistokrvna je živina v hlevu, kako očejena je in kako rejena je. Če zapaziš v hlevu živali najrazličnejše krvi, celo mešanico po barvi in velikosti, in če je vrh tega živina slabo čejena, potem je to znak velike zaostalosti v živinoreji.

V naši deželi nahajamo v tem pogledu vse mogoče stopnje razvoja. Imamo kraje, kjer je živina že močno zenačena in tudi skrbno negovana, imamo pa tudi kraje, ki so v tem pogledu še daleč nazaj in kjer najdemo po hlevih vso mogočo mešanico. Najbolj je to opaziti po krajih, kjer se z živino veliko baranta in kjer se premalo doma izpodreja. Kjer se je kravja reja ustalila, kjer se pečajo živinorejci z domačo izpodrejo in kjer se dosledno redijo biki enake krvi, tam je tudi napredek na višji stopnji. Tam je živina bolj čistokrvna in sploh več vredna.

Čas je, da krenemo tudi drugod na to pot, da se poprimemo domače izpodreje in da vso kravjerejo bolj ustalimo. Le po tej poti kakor tudi s tem, da plemenjake in krave skrbno odbiramo, bomo očistili re-

jo neprikladnih živali in neprikladne krvi in stopili bomo v krog naprednih živinorejcev. Seveda bo treba po drugi strani pokazati tudi s skrbnim negovanjem živali, da se res zavedemo svojih nalog kot napredni živinorejci.

NAŠA ŽIVINOREJA POTREBUJE DELA IN SKUPNEGA GOSPODARSTVA.

Naša podeželska živinoreja je preveč sama sebi prepuščena. Licenciranje, premiranje in subvencioniranje, to je vse, kar storimo za njo. Vse to nam pa ne pomaga dosti, kakor nas uče izkušnje. Pri nas manjka **podrobnega dela, manjka skupnega gospodarstva.**

Pri nas dela vsak na svojo pest, kakor mu kaže, ne da bi se brigal za potrebe drugih živinorejcev. To vidimo n. pr. že pri reji telet. Koliko lepih in za pleme vrlo sposobnih telet gre v mesnico, medtem ko se morajo razni drugi živinorejci ubijati z malovrednim zarodom! Ali ni to pogrešno? Vse to pa spričo tega, ker ni nobenega skupnega gospodarstva, ker ni nikogar, ki bi se brigal za to, da se ohranijo lepa in dobra teleta za pleme. Če nima gospodar prostora v hlevu, da bi teleta privezal, ali če rabi mleko za druge potrebe, pa mora tele iz hleva, pa naj obeta še toliko dobrega po svojih roditeljih in po svojem razvoju. Ali ni škoda, da ne pridejo taka teleta drugim živinorejcem v roke, ki bi radi kaj boljšega izredili in povzdignili s tem svojo rejo? Koliko škode se je že napravilo naši skupni živinoreji z oddajo dobrih telet mesarjem in koliko škode delamo s tem še zmeraj naprej in naprej.

Ravno tako manjka skupnega gospodarstva tudi pri naši bikoreji. Drugače se ne bi godile take napake kakor se delajo danes po naši deželi. Po eni strani manjka potrebnih plemenjakov in trpi vsa živinoreja težko škodo zaradi tega, po drugi strani se pa dobri plemenjaki prodajajo mesarjem, ker manjka dotičnim bikorejcem potrebne krme. In nikogar ni, da bi rešil dobre plemenjake pred mesnico in da bi jih oddal v kraje, kjer jih manjka in kjer jih nujno potrebujejo. Tudi tukaj manjka **skupnega gospodarstva in vodilne roke.** Vsak dela, kakor mu trenutno kaže, brez vsega ozira na skupne potrebe in na splošno korist.

Kdaj pridemo tudi pri nas do potrebnega spoznanja in do skupnega

dela v živinoreji? Skrajni čas je, da se poprimemo tudi v živinoreji skupne samopomoči, da si pomagamo drug drugemu do dobrih plemenskih živali in da skušamo ohraniti, kar je dobrega za pleme. V podrobnem delu in skupnem gospodarstvu nam je iskati boljših uspehov!

V ZASMEH VSEM DOBRIM NAUKOM O PODEDOVANJU.

Prav tako kakor mora poljedelec v dobrem semenu iskati boljših pogojev za zvišanje svojih pridelkov, prav tako mora tudi naš živinorejec iskati boljših uspehov v skrbnem odbiranju plemenskih živali. Star pregovor pravi, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Tudi zarod živali se obrača po starših! Če hočemo imeti več uspeha pri naši živinoreji, moramo že roditelje skrbno odbirati. Še posebno izbirčni moramo biti pri plemenjakih, ker prenašajo svoje dobre in slabe lastnosti na številne potomce, ki jih zarezajo po naših občinah.

Vse to nam je dobro znano, žalibog pa, da se za vse to veliko premalo zmenimo in veliko premalo brigamo. Če pri naših lastnih kravah se za to dosti ne menimo in odrejamo teleta, kakor nanese prilika. Večkrat so nam slučajne prilike bolj merodajne za rejo teleta kakor pa plemenska vrednost maternih živali. Vsi oziri na podedovalne zmožnosti se prežró, kakor da bi ne imele nobenega vpliva in nobene vrednosti za izboljšanje bodočega zaroda!

In še huje se greši pri plemenjakih! Pri odbiranju plemenjakov se kaže taka malobrižnost, da je naravnost sramota za nas. Prav pri plemenjakih imamo najlepšo priliko, da bi vplivali izboljševalno na zarod, toda prav tukaj se kaže vsa naša nezavednost. Pri nas vodimo krave in telice k plemenjakom, ki nam rejo kvarijo, **namesto da bi jo izboljševali!** Tako si delamo škodo sami sebi.

To, da vodimo naše krave kamor je in da gledamo bolj na nizko junčevino kakor pa na vrednost bika, to je sramotno spričevalo o naši nezavednosti in je obenem v zasmeh vsem lepim in potrebnim naukom o podedovanju. Dokler ne krenemo na pot, da bomo tudi pri nas iskali boljših uspehov v skrbnem odbiranju plemenskih živali, tako kakor delajo po vseh drugih naprednih deželah, toliko časa ni misliti na uspešen razvoj naše živinoreje! Pri

nas padamo danes nazaj, namesto da bi s pomočjo skrbnega vzrejevanja in odbiranja plemenskih živali napredovali in od rodu do rodu izboljševali našo živinorejo.

PASNIK NA ROBEŽU.

Razmere v pašniškem gospodarstvu na Robežu so se v zadnjih letih temeljito izboljšale in tako popravile, da damo z mirno vestjo svoje mlade bike na to pašo. Prejšnji progredi na tej paši so se odpravili. Danes ustreza ta pašnik popolnoma vsem tistim zahtevam in potrebam ki jih imamo do skupnega pašništva. Lansko in predlansko leto je paša vsled dolgotrajne poletne suše povsod trpela. Vzlic temu so bili uspehi na Robežu zadovoljivi. To pa zaradi tega, ker se pašnik danes prav izrablja. Živali so le toliko časa čez dan na paši, dokler se pasejo, nič dlje in nič manj. Pasejo se pa v jutranjih in pozno popoldanskih urah. V tem času imajo živali dosti prilike za bivanje in gibanje na svežem zraku. Ves ostali čas so v hlevu, kjer se skrbi za potreben počitek, za čejo in tudi za potreben priboljšek v krmi, zlasti ob času neugodnega vremena. Živali se varujejo pred neugodnimi vplivi vremena in paše. Nepotrebno nočevanje se je tudi opustilo, ker v naših razmerah nima tistega smisla kakor po pravih pašnih krajih. V zadnjih dveh letih so se dosegli na Robežu prav zadovoljivi uspehi. Iz ondotnih zapiskov povzamemo, da so leta 1922. pridobili mladi biki v celi pašni dobi, ki je trajala skupaj 148 dni, po 62 kg na svoji teži, tako da je znašal povprečni prirastek na teži v enem dnevu po 42 dek (0-42 kg). Najboljša žival se je zredila v tej dobi za 80 kg, najslabša pa za 40 kg. Leta 1921. so pridobili biki povprečno po 74 kg na svoji teži. Pašna doba je trajala 156 dni. Najboljši bik se je zredil v tem času za 125 kg, najslabši pa za 50 kg. Povprečni dnevni prirastek je znašal 47 dek (0-47 kilograma).

Ti uspehi nam kažejo, da je pašnik na Robežu prestal svojo preskušnjo in da nam nudi danes ugodno priliko za pašnjo mladih bikov. Zato pa pozivljamo naše živinorejce, ki imajo mlade bike doma, da jih oddajo čez poletje na Robež. S tem si ne prihranijo le precej krme in dela, ampak s tem skrbje najboljše, da se mlade živali najbolj uspešno razvijajo in utrjujejo za poznejšo rabo.

VIII.

«Mati, danes se grem ženit, nočaj me ne bo domov, jutri enkrat pridem!» je rekel Luka materi, ki je pospravljala po hiši.

«Pa glej, da mi ne pripelješ kake lenobe v hišo! Da ne bo samo za pečjo sedela nego tudi kaj delala! Take mi le ne pripelji k hiši, ki bi samo zaukazovala in jedla, delala pa nič!»

«Jaz že vem za dobro ženo, če me bo le hotela vzeti! Vrtnarjeva Nežika ba ravno prava zame: pa tudi denarja ima! Tega potrebujem za enkrat najbolj, da poravnam tiste kljake ...»

«Pa pridna mora biti, da boš vedel! Da nam bo delala. Dveh deklet ne bo treba imeti! Pogledaj, koliko nas dekle stanejo vsako leto! Za eno deklo bo vsaj odrinila, gospodinjala bom že jaz — potem bomo izhajali!»

Sin ni rekel ničesar. Snažil si je obleko in čevlje, da bi bolj ugajal svoji izvoljenki. Česal si je lase, a mu nikakor niso hoteli stati po volji. Vzel je najlepši klobuk, kar jih je imel in svež robec.

Luka še ni bil prepričan, da ga Vrtnarjeva Nežika ne zavrne. Vendar pogum velja! Hitel je po ozkih stezicah med grmovjem po gričku nizdol in si zažvižgal za kratek čas. Ko je prišel v dolino, se ni mudil nikjer in z nikomur; v gostilnah se ni oglašal, da bi bil prej pri njej, tudi preskop je bil, da bi si privoščil kozarček vina, ko je vendar tudi voda tako dobra pijača. Pozno je že bilo, ko je dospel do Vrtnarjevih. Vsi so že odšli spat, samo Vrtnar in žena sta bila še pokoncu, pa tudi onadva sta se že ravnala k počitku.

«Dober večer, oče in mati, ali sta kar sama? Kje imate pa druge?»

«Bog daj, Luka, kaj pa ti tako pozno? Ali hodiš po kupčijah?» je vprašal Vrtnar, ki ni vedel za ono srečanje v gostilni pred nekaj tedni.

«Ne hodim po kupčiji; nalašč sem prišel danes s Tičjega vrha k vam, ker bi z vami rad izpregovoril resno besedo. Kje je Nežika?»

«Ravnokar je šla k počitku, gotovo še ne spi!» Vrtnarju so se odprle oči in takoj je vedel, za kaj gre. . . . Mati pa je brez besede izginila iz sobe in stekla po stopnicah v Nežikino spalnico.

«Pomisli, Nežika, Luka je prišel in povprašuje po tebi!»

«Ali res? Ni mogoče!» je rekla in se obrnila v postelji.

«Res, res! Le hitro vstani in se obleci, dobro, da ni nikogar spodaj!»

Nežika se je obotavljala, vendar ni mogla nasprotovati materini želji. Odšli sta v kuhinjo, kjer je mati hitro napravila ogenj, da postreže nepričakovanemu gostu.

«Mati, jaz ne grem noter. Mene je tako sram!»

«Enkrat se boš vendar morala omožiti! Na, vzemi tele posode in nesli z menoj, sama ne morem vsega nesti!» In nesli sta vsaka nekaj v hišo, kjer sta sedela oče in Luka v živahnem pogovoru.

«Oče, nevesto iščem — gospodinjno potrebujem pri hiši in mislim sem na vašo Nežiko, ako mi jo boste hoteli dati.»

Vrtnar se je popraskal za ušesi po stari navadi in žulil svojo pipo naprej.

«Veš kaj, Luka, jaz nimam prav nič zoper tebe, samo če bo Nežiki prav. Njo moraš tudi vprašati. Če je ona zadovoljna, sem zadovoljen tudi jaz!»

«Ne vprašam po denarju, saj vem, da ji boste dali toliko, da bom lahko poravnal svoje dolgove! Jaz potrebujem in iščem dobro gospodinjno in Nežika bo kot nalašč zame.»

«Kdaj se misliš oženiti?»

«Najrajši bi jo vzel takoj letos, sedaj pred pustom.» V tem sta vstopili Nežika in mati.

«O dober večer, Nežika; sem mislil, da že spiš!» je zaklical Luka veselo in se okrenil k deklici.

«Saj sem že ležala, pa so me prišli mati klicat.»

«Luka, pojdi no malo zajet! Gotovo si lačen, tako dolga in slaba pot napravi mlademu človeku apetit!» je rekla mati in postavila na mizo polno skledo. Luka si ni dal dvakrat reči. Večerjal je s slastjo in Nežika je spoznala, da njen snubec ne potrebuje malo. Ko je gost povečerjal, so sedli vsi skupaj k peči. Nežika je sedela poleg Luka.

«Ne, Lovro ni smrdel tako po tobaku. Pri njem sedeti je bilo vse prijetneje!» je mislila Nežika na tihem, Luka pa je mirno vlekel svojo cigaro. Najrajši bi bila ušla — pa ni mogla zaradi očeta in matere, da ji ne bosta vedno očitala, da je tako izbirčna. Sicer pa ji je Luka izmed

Gospodarstvo

KMETIJSKI POUK PO DEŽELI.

Oddelek za kmetijstvo priredi od 22. do konca meseca januarja t. l. sledeče poučne tečaje in predavanja:

1.) V četrtek dne 25. januarja v **Mirni peči** v šoli ob 13. uri (praktični tečaj za cepljenje — okr. ekon. Kafol); v **Mavčičah** ob 8. uri v stari šoli (o izboljšanju hlevov, o gnojenju in živinoreji — pomočnik okr. ekonomista Hladnik);

2.) v nedeljo dne 28. januarja na **Trški gori** ob dveh popoldne v vinogradu g. Osolnika (praktični tečaj o režnji trt — okr. ekonomista Kafol), v **Radečah** ob osmih jutraj (o racionalnem gnojenju — pomočnik okr. ekonomista Ambrož), v **Cerkljah** ob treh popoldne v Ljudskem domu (o kmljenju živine in o mlekarstvu — pomočnik okr. ekonomista Hladnik), v **Mokronogu** po prvi maši v Društvenem domu (o živinoreji, o mlekarstvu, o ureditvi gospodarskih stavb — živ. instruktor Gregore), v **Dobrem polju** (o zimskem in zgodnjepomladnem delu čebelarja — potovalni učitelj čebelarstva Okorn), v **Trbovljah** pri zborovanju kmetijske podružnice (o svinjereji, o produkciji mleka — živinorejski instruktor Zupanc), v **Vuzenici** (o pospeševanju živinoreje, o sadjarstvu — okr. ekonomista Wernig), v **Turnišču** v Prekmurju (o izboljšanju hlevov, o živinoreji — okr. ekonomista Vojsk), v **Krogu** v Prekmurju ob eni popoldne (o gnojenju z umetnimi gnojili — pomočnik okr. ekonomista Pavlica);

3.) v ponedeljek 29. januarja pri **Sv. Marku** pri zborovanju kmetijske podružnice (o zboljšanju krme, o vzgoji plemenjakov);

4.) v torek 30. januarja v **Hrastniku** pri zborovanju kmetijske podružnice (isto predavanje — živ. instruktor Zupanc).

= **Vrednost našega denarja**, ki je prošli teden znatno padla, se je zopet nekoliko popravila. Dne 23. t. m. se je dobilo na zagrebški borzi: en dolar za 112 do 114 dinarjev, 100 češkoslovaških kron za 312 do 315 dinarjev, 100 laških lir za 545 do 548 dinarjev, 100 avstrijskih kron za okoli 14 par, 100 nemških mark za okoli 52 par, 100 švicarskih frankov za 2250 dinarjev.

= **Cene žitu v Zagrebu**. Postavno vojvodinska postaja se je 22. t. m. tržila pšenica po 450 do 475 di-

vseh snubcev še najbolj ugajal, kar se jih je do sedaj oglasilo, na Lovreta pa ni mogla računati več; on je bil zanjo izgubljen. In še tisti večer so se domenili, da bo v enem mesecu poroka. Luka je bil samega veselja ves iz sebe, Nežika pa je bila potrta.

Poslej so pri Vrtnarjevih delali noč in dan in pripravljali za balo. Da se je Nežika odločila za Luko, se je zvedelo kmalu po vsi dolini. Eni so se čudili, drugi so zmajevali z glavo, tretji so se jezili. In Nežiki so prihajale čestitke od vseh strani.

Tudi Tominčev Tonček je zvedel kmalu to novico. Stara ljubezen se je vzbudila zopet v njegovem srcu in ni si kaj mogel, da ji ne bi pisal:

«Kaj vendar misliš, Nežika, da jemlješ takega siroveža, ki te bo pretepal in gonil na delo od jutra do večera? Razderi, dokler je še čas, sicer ti bo enkrat žal, jaz poznam dobro Lukeža in njegovo mater!»

(Dalje prihodnjič).

narjev, koruza žolta nova po 237 in pol do 247 in pol dinarja, oves po 295 do 325 dinarjev, ječmen za pivovarne po 355 do 387 in pol dinarja, fižol po 375 do 400 dinarjev, moka pšenična št. 0 po 700 do 725 dinarjev, otrobi po 200 do 230 dinarjev. Cene so mišljene za 100 kilogramov. Tekom zadnjega tedna so cene znatno narasle.

= **Cene živini**. Na zagrebškem tedenskem sejmu 20. t. m. so se tržili za kg žive teže: voli drugovrstni po 7 in pol do 9 dinarjev, voli tretjevrstni po 5 do 6 in pol in tudi do 7 dinarjev, krave slabe po 4 dinarje in 75 par do 6 in pol dinarja, teleta po 12 in pol do 15 dinarjev, sremške svinje po 22 in pol do 23 dinarjev, domače drugovrstne svinje po 18 in pol do 19 in pol dinarja.

Belokranjska politika in gospodarstvo

SADJARSTVO IN VINOGRADNIŠTVO.

V Beli Krajini imamo precej milo podnebje, zato uspevajo pri nas razne vrste sadja. Mnogi poizkusi so pokazali, da se obnesejo tudi najzlahotnejše vrste. Velika škoda pa je, da se niso fine vrste dovolj razširile, kar bi lahko prinašalo lepe dohodke.

Glavna pažnja se je obračala na slive, ki pa so začele občutno pešati. Ljudje se čudijo in povprašujejo po vzrokih propadanja. Vzroki so prav različni. Prvi in poglobilni vzrok je zanemarjanje drevja. V nekaterih krajih so slive vse bele od mahu in lišaja, ki raste po vsem deblu in vejah. Mah in lišaj pijeta drevesu sokove in zato drevje peša. Spodobilo bi se tudi požagati suhe veje in previdno vrh razredčiti. Kdor pa tega ne dela, naj ne pričakuje obilnega pridelka. Drugi vzrok pešanja je slaba zemlja. Opazili smo glede sajenja prav grobe nepravilnosti, na kar opozarjamo prizadete. Če se kje kaka sliva od starosti zruši, odstranijo štor, malo razkopajo tam okoli in zasadi se na tisto mesto mlada sliva, ki smo jo odsekali od kake stare korenine. To je popolnoma napačno. Pomislite, da je na tem mestu, kamor ste posadili mlado slivo, črpala iz zemlje redilne snovi stara sliva svojih 20 let. Kaj ostane torej mladi revici? Gladna in mrsava čaka, da jo napadejo opešano mahovi in lišaji in jo uničijo. Vsak kmetovalec bi moral imeti doma majhno drevesnico, odkoder bi jemal razno drevje za svoje potrebe. Navajajte deco, da praktično pokaže, kar sliši v šoli in ne bo vam žal. Slive se dajo vzgojiti tudi iz koščic, ki pa precej nerade kalijo. Od 100 koščic je kaljivih komaj 20. Vendar pa uspevajo dobro vkorenjene slive vse drugače kakor pa one, ki smo jih odsekali od materinega drevesa. Po gmajnah bi pa prav lahko zasačili tako zvane «džanarike», ki rastejo divje po Srbiji, pa se dajo porabiti prav dobro in so koncem julija že zrele.

Več pozornosti bo treba obrniti tudi na jaboika in hruške. Hiše, ki so bile v stikih s kakimi graščinami, so dobile tudi zlahotne vrste. Imamo v Beli Krajini več domačih vrst, ki izborno uspevajo, med katere spadajo v prvi vrsti tako zvane «rdčike». Dobro bi bilo prirediti jeseni sadno razstavo, kjer bi se razstavilo vse belokranjsko sadje in bi se pri tem določila po strokovnjakih tudi imena. Treba je nadalje tudi mnogo pouka o oskrbovanju sadnega drevja in o spravljanju in porabi sadja. Danes je sadna kupčija v Beli Krajini še docela neznana, razen s črešnjami in ranimi hruškami.

Za črešnjo je Bela Krajina kot nalašč ustvarjena, vendar v nekaterih občinah najdemo komaj po par dre-

= **Seno na zadnjem zagrebškem sejmu** se je prodajalo po 200 do 225 dinarjev en metrski stot.

= **Vinarska zadruga v Metliki** priredi v nedeljo, dne 4. februarja 1923. v prostorih Narodne čitalnice v Metliki vinski sejem z začetkom ob 11. uri in zaključkom zvečer. Na sejmu bodo razstavljena najrazličnejša bela in črna vina iz vseh goric metliškega sodnega okraja. Gostilničarji in vinski trgovci, opozarjamo Vas, da je pridelala Bela Krajina letos izborna kapljico, ker je bilo grozdje popolnoma zrelo in se je trgateg vršila v lepih dneh v prvi polovici oktobra. Vino je zdravo, ne preminja barve in je že enkrat pretočeno. Zaradi obilega pridelka bo izbira prav bogata in cene primerne.

ves cepljenih črešenj! Temu nista krivi ne vlada ne kmetijska družba, ampak nevednost in nekaj, kar sami najbolj znamo. Mladi rod naj popravi takoj spomladi to napako starih dni. Pripominjamo pa, da je treba cepiti črešnje že koncem februarja, preden so odgnale, sicer se težko primejo. Narežite cepiče že sedaj in jih spravite v mokrem pesku v kleti.

Sadna kupčija je dvojna: s svežim ali pa s suhim sadjem. S suhim sadjem je veliko bolj enostavna, ker se ni bati, da bi se pokvarilo. Treba je pa preurediti sušilnice. Proč s tisto staro ropotijo, v kateri se sadje prekadi, a ne posuši. Letos se je oglašilo več trgovcev za suho sadje, a ni bilo nič kupčije, ker ima suho sadje preveč duha po dimu. Potrebno je, da se šole zanimajo za sadjarstvo tudi izven šolskega vrta in da se domače drevesničarstvo vse bolj razširi. Vlada naj bi skrbela, da bi dobili dobre matične rastline, cepiče in seme, in za par let se lahko pokažejo krasni uspehi. Razume se, da se morajo Belokranjci seznaniti tudi z drevesnim gnojenjem, ki je še docela neznano, prinaša pa po drugih krajih krasne uspehe.

Vinogradništvo je dobro razvito. Odpraviti bi bilo kardinalno napako, da se prezkodaj trga. Vsako leto čitamo po vseh novinah opominé za pozno branje ali trgateg, kar pa malo zaleže. Letos je glavarstvo določilo dan trgatve. Navzlic temu je bilo mnogo takih, ki so mnogo pred rokom brali. Poplačani so za svojo neubogljivost bogato. Pridelali so tako kislico, da jo pijejo za pokoro. Komur ni svetovati, temu ni pomagati. Druga važna naloga naših vinogradnikov je, da izboljšajo svoje kletarstvo. Svet napreduje. Včasih se je kar trlo vinskih trgovcev po Beli Krajini. Toda drugi kraji, ki so se začeli zanimati za umno kletarstvo, so izpodrinili naša dobra vina. Druga izhoda ni, kakor po umnem kletarstvu izboljšati svoja vina in potem bo šlo vino lahko v denar. Take pa, ki s slabo robo in nepošteno trgovino kvarijo sloves belokranjskih vin, je treba izročiti javnemu zaničevanju.

Vinarska in sadjarska zadruga v Metliki bo lahko mnogo koristila vinogradnikom in sadjarjem, če se jo bodo oklenili in ji zaupali.

Opozarjamo še enkrat vse belokranjske vinogradnike na vinski sejem, ki bo v Metliki dne 4. februarja v prostorih Narodne čitalnice.

Spomladi bo po Beli Krajini več tečajev za cepljenje in drugo. Skrbite za obilno udeležbo!

Priporočajte in širite „Domovino“!

Beleške

+ **Zakaj gospod Pucelj noče naprednega bloka?** To vprašanje se vsiljuje vsakemu naprednemu človeku. Gotovega se nič ne ve. Nekateri pripovedujejo, da se še nekaj kuha med generali SKS in dr. Šusteršičem, saj je znano, da se je minister Pucelj tri mesece potegoval za to, da dobi dr. Šusteršič potni list za Ljubljano. Dejansko je tudi Pucljeva in Pašičeva zasluga, da se je vrnil dr. Šusteršič. Od druge strani se zatrjuje, da so nekateri voditelji SKS v Ljubljani v veliki odvisnosti nekega bančnega podjetja, katero pa ni za napredni blok. Tretji ljudje pa pravijo, da špekulira g. Pucelj samo na to, kako bi zopet postal minister in da deloma iz bojazni, deloma pa iz prevzetnosti ne bi videl rad poieg sebe nikogar, ki bi bil pametnejši od njega. Naj bo tako ali tako, generalni štab SKS v Ljubljani je razbil skupen nastop vseh naprednjakov. Še v ponedeljek je na splošno željo deželanov pozval dr. Žerjav g. Puclja, naj se odloči za složen nastop, tako da ne bo nobena stranka nič popustila na svojem programu. S tem bi se samo klerikalcem škodovalo. G. Pucelj je ponudbo končno in odločno odbil, ker ima, kakor rečeno, svoje špekulacije, ki jih bomo videli šele pozneje jasno. Vodstvo SKS je s tem zagrešilo izdajstvo na napredni stvari, kmetom je pa le škodovalo, ker si g. Pucelj z dvema ali tremi mandati v bodoči skupščini ne bo mogel prav nič pomagati in bo igral tako žalostno vlogo kot sta jo igrala v zadnji skupščini dva narodnosocijalistična poslanca. Napuh pride navadno pred padcem. Tako bo tudi pri ministru Puclju.

+ **Kmetje in veleagrarna politika.** Star naš pristaš kmet nam piše: Ne vem, zakaj je bivši minister g. Pucelj vodil takšno politiko podraževanja živil, ki je mogla koristiti le vojvodinskim veleposestnikom in graščakom, našim kmetom, tudi večjim, pa nič. Pri nas ni kmeta, ki bi imel kakih ogromnih količin poljskih pridelkov naprodaj kakor vojvodinski magnati, ki prodajo po 100, 200 in več vagonov žita. Če so se povečale cene, je prodal naš kmet svoje pridelke za par kronic dražje, zato pa je moral plačevati druge potrebščine po trgovinah za ravno toliko in še za več dražje. Vsakomur je znano, da obenem s cenami živil narastejo v isti in rajše še v večji meri cene blagu, poljskim strojem, orodju, kavi, sladkorju itd., tako da naš kmet od dragega prodanja živil nima ničesar. Sicer pa naš kmet, ki nima mnogo prodajati, ne doseže v nobenem slučaju takih cen, kakor vojvodinski magnati. Svoje male količine prodajajo naši kmetje večinoma doma, kjer po navadi imajo največji dobiček posredovalci in prekupci. S svojimi malimi količinami naš kmet ne more brez prekupca nikamor, dočim vojvodinski magnat z velikimi količinami v največ slučajih ne potrebuje prekupca. Politika podraževanja poljskih pridelkov torej slovenskemu kmetu ne more nikdar koristiti in tudi nikdar koristila ne bo, manjše kmete, obrtnike in druge ljudi, ki morajo živila dokupovati ali sploh nakupovati, pa taka politika naravnost uničuje. Kmetje, ki imajo svoje sinove dijake, uradnike, obrtnike, delavce, že vedo, kako bridko se ti borijo za svoj vsakdanji kruh in kako čestokrat še morajo trkati na očetovo shrambo.

+ **Klerikalce boli najbolj to**, da se je naenkrat pojavilo na deželi toliko somišljenikov naše demokratske stranke. Klerikalci se demokratov zato tako bojijo, ker so ti najodločnejši nasprotniki poneumnjevalnega

Pristopite vsi k Jugoslovanski Matici!

klerikalizma, ki hoče ubiti v naših preprostih ljudeh vsako trhico razsodnosti in jih tako napraviti za poslušne farovške bebce. Zato se je zadnji «Domoljub» spraval v prvi vrsti na demokrate in pljunil tudi na «Domovino». Grd je pljunek iz umazanih ust in zato ga moramo tem potom obrisati. «Domoljub» je res vzgojno klerikalno glasilo, ki brani svoje čitatelje z obrekovanji, in mora imeti o svojih «katoliških» in «bogaboječih» ovčicah prav «lepo» mišljenje, ker jih ima za tako podivjane, da pri njih le še psovanje kaj zaleže. Res čudne proroke imamo za «Domoljubovo» vero. Kristus ni nikdar rekel: «Psuj svoje nasprotnike!»

+ Ljubljanske občinske volitve je vlada končno veljavno potrdila. Še tekom tega tedna si najbrž klerikalci in komunisti izberejo župana. Izvolili bodo najbrž advokata dr. Periča, ki je socialista posebne sorte. Ljubljanci radovedno pričakujejo, kako bo plesal novi župan, ker klerikalci in komunisti znajo brezdvomno izvrstno žvižgati.

+ Morala mariborske «Straže». Mariborsko klerikalno trobilo, ki živi le od zabavljanja čez vse in vsakogar, ki ne diši po farovžu, ima na vesti celo kopo grehov. «Straži» je šel ta posel lahko od rok, ker je imela za odgovornega urednika Pušenjaka, katerega kot poslanca niso mogli poklicati na sodišče in je ta torej s svojim hrbtom kril vse «Stražine» falctarije. Po razpustu narodne skupščine pa se je nehala tudi Pušenjakova glorijska. Tekom zadnjih dni je bilo proti «Straži» vloženi petnajst tožb zaradi častikraje. Ko pa je odgovorni urednik Pušenjak dobil vabilo k sodišču, se je enostavno izmuznil, češ, da je član finančnega odbora in da se mu za enkrat ni treba zagovarjati. Zadeva je bila predložena ministru pravde, ki bo odločil, ali je g. Pušenjak še vedno nedotakljiv, do rešitve pa preiskovalni sodniki skrbijo, da tožbe ne bodo zastarele. Tako bo torej tudi tako zvana katoliška «Straža» dobila priliko, da si enkrat temeljito olajša svojo prav po ajdovsko kosmato vest.

+ Novačan in Radić. Zadnjič smo poročali, da je med Novačanom in Radićem prišlo do razkola. Sedaj to Radić javno potrjuje v svojem glasilu, kjer piše: «Dr. Anton Novačan nima s hrvatsko republikansko seljaško stranko nobene zveze več!» Dr. Novačan je torej od svojega bivšega vrhovnega generala dobil kratko, a zato izdatno brco.

+ Radićeva polomija. Tudi Radićeva zvezda je začela ugašati. O tem se je moral osebno prepričati v dveh hrvaških krajih, ki sta doslej slovela kot dve močni trdnjavi Radićevega republikanstva. V Varaždinu je Radić doživel prvo hudo polomijo. Kakor hitro je stopil na govorniško tribuno in po svoji stari šegi pozdravil: «Hvaljen Jezus! Živela republika!» so poslušalci začeli vsklikati: «Dol z Radićem! Živela Jugoslavija!» Ko se je končno Radiću vlomila še deska, na kateri je stal in je smuknil s tribune, je polomija bila resnično dovršena. Radić se je pobit vračal z ožjim spremstvom v svojo zagrebško rezidenco. — Še manj mila mu je bila usoda v Čakovcu. Radić se je nadejal, da bo tjakaj pridrvelo staro in mlado. Naročil je tri godbe, ki so vabile kmete skupaj, a se je zbralo le par sto radovednežev, ki so Radića in njegove pajdaše izžvižgali. Ko se je Radić na malem vozičku odpravil pobit iz Čakovca, je muzika za njegovim hrbtom vrezala ono: «Sveti Jožek, stari možek, sivu bradu imaju, — republiku, mrtvo dete, u zibelki zibljeju . . .»

Novosti

* Naše čitatelje opozarjamo, da imamo pripravljen nov zelo zanimiv roman, čim se konča «Vrtnarjeva Nežika». Opozarjamo vse, ki še niso naročeni na «Domovino», naj se požurijo in takoj naročijo naš list, da ne bodo zamudili romana, kakor so mnogi zamudili začetek povesti «Vrtnarjeva Nežika».

* Kralj v snegu. Pretekli petek se je kralj nahajal na državnem veleposestvu Belju na lovu. Medtem pa je njega in celotno spremstvo zatekel snežni metež. Da se izogne snegu, se je kralj podal do sela Jasnoveca in dal brzojaviti v Osijek, da mu pošljejo vlak. Sneg je neprestano naletaval v debelih kosmih. Šele okrog dveh ponoči se je preril vlak po zasneženi progi, dokler končno ni obstal na odprti progi. Kralj se je s sanmi moral odpraviti do vlaka. Medtem pa je sneg zopet zasul progo in vlak ni mogel naprej. Kmetje, ki so bili obveščeni o kraljevi nezgodi, so se takoj v pozni noči odpravili na delo in z lopatami začeli čistiti progo. Počasi je potem vlak nadaljeval vožnjo in po napornem probujanju došel v Beli Monastir, kjer je čakal dvorni vlak. Z njim je kralj šele proti poldnevu došel v prestolico.

* Prenos zemeljskih ostankov v Judenburgu ustrelenih vojakov bivšega 17. pešpolka. Spomladi leta 1918. je prišlo do uporov naših fantov v gornještajerskih garnizijah Murau in Judenburg. Mogočna jugoslovanska ideja je prevzela takrat že vse plasti našega naroda, zahtevala pa tudi svoje žrtve. Tako je stopil na morišče v Murau Boštijan Olip, katerega ostanki so bili lajni prenešeni v osvojeno domovino. V Judenburgu je padlo na morišču 6 mož, ki se nahajajo še vedno tamkaj. Da se prepelje tudi te žrtve v domovino, se je osnoval pripravljalni odbor, ki je sklical na dne 19. t. m. širši sestanek častnikov in vojakov bivšega 17. pešpolka. Na sestanku se je po daljši debati ugotovil program za slovesni prenos zemeljskih ostankov judenburških žrtev. Razen tega se je sklenilo, naj bi bila druga glavna naloga akcije tudi podpiranje preostalih vdov in sirot, med katerimi se nahajajo nekatere v najbednejšem položaju. V to svrhu se je izvolil ožji ali izvrševalni odbor, ki sestoji iz sledečih gg.: dr. T. Jamar, predsednik; inž. J. Mačkovšek, podpredsednik; dokt. J. Bohinjec, glavni tajnik; F. Golubič, Žužek, tajnika; Kramar, blagajnik; dalje kot odborniki: podporučnik V. Delak, E. Franchetti, J. Bukovec, inž. Miklič in Blanč; za namestnike J. Fajdiga (Kamnik), F. Praznik, Križnar, Kos (Vrhnik), G. Pelko (Toplice), J. Cerar (Krško). Poleg tega ožjega odbora se bo v kratkem sestavil še širši odbor, sestojec iz zastopnikov strank in raznih korporacij. Prenos naših junakov mora biti kar najslavesnejši, pa tudi njihovih vdov in sirot se moramo spominjati, zato prosimo občinstvo, da podpre gmotno in moralno to lepo in pijetno akcijo.

* Spomini generala Borojevića. Pokojni avstrijski vojskovodja Svetozar Borojević je kot eden glavnih avstrijskih poveljnikov tekom cele vojne zapisoval svoje spomine. Prav razumljivo, da je v njih zabeleženo marsikatero važno dejstvo. Ko je prišel polom in je ugasnila Borojevićeva slava, se je on iz pregnanstva potegoval za sprejem v sedanjo jugoslovansko armado. Da bi dokazal svoje slovansko čuvstvo, je Borojević v podkrepitev svoje prošnje priložil omenjene zapiske. Priložil je tudi različne dokumente in zaupne avstrijske in italijanske akte, ki jih je

kot poveljnik soške fronte dobil v roke. Zahteval pa je čin vojvode in temu vlada ni mogla ugoditi. Kmalu nato ga je dohitela smrt. Borojevićeve zapiske sedaj poseduje vojno ministrstvo. So velike važnosti za našo strategijo, zato se zaenkrat še ne morejo objaviti.

* Generalni izseljeniški komisariat v Zagrebu objavlja: Glasom uradnega poročila je kvota za izseljevanje v Zedinjene države izčrpana. Vsled tega se do 1. julija t. l. v nobenem slučaju ne bo izdala odobritev za izselitev v Zedinjene države in se tudi ne bodo sprejemale prošnje za izstavitve potnih listov za Ameriko.

* Novi grški poslanik na našem dvoru se imenuje Mauridis in je v Beogradu prevzel svoje poslanje.

* Invalidski kongres v Brodu. Od 14. do 16. t. m. se je v Brodu vršil kongres invalidov iz vse naše države. Potekel je zelo burno, kar je povsem razumljivo pri sedanjem ogorčenju med invalidi, ki se za vsak drobec morajo pehati z vsemi svojimi močmi. Prišlo je tudi do ostrih medsebojnih konfliktov, a se je vendar posrečilo ohraniti edinstveno invalidsko organizacijo. Za predsednika je bil izvoljen kapetan Božidar Nedić. Kongres je sprejel par ostrih resolucij, med njimi je najvažnejša ona, v kateri invalidi protestirajo proti razpustu narodne skupščine, preden je rešila invalidsko vprašanje, ki od dne do dne postaja bolj pereče.

* Junaški rešitelj. V Krčovini pri Ptujju se je dne 15. t. m. zgodila nesreča, katere žrtev so skoro postala tri mlada življenja, da jih ni rešil mlad junak. Na veleposestvu «Anski dvor» so se sankali trije 4 do 9letni dečki Fric, Branko in Bojan iz dveh uglednih ptujskih obitelji. Sankanje jim je šlo prav po volji in v svoji otročji neprevidnosti so se podajali vedno višje v hrib ter se korajžno spuščali navzdol. Naposled pa so sanke z dečki vred bliskovito zdrvele s pobočja ter se preko obržja zagnale v bližnji ribnik in vsi trije dečki so brez glasu izginili pod rahlo ledeno skorjo v globočini. Nesrečo je opazil veleposestnikov sin Cenci Glatz. Brez pomisleka se je pognal za njimi v globino in z nadčloveško požrtvovalnostjo privlekel vse tri zopet na površje. Spravil jih je zopet nazaj k življenju ter jih odpravil k prestrašenim staršem, kjer so si kmalu opomogli. Rešitelj Cenci Glatz, ki je s tveganjem lastnega življenja rešil staršem rodbinsko srečo, zasluži vse priznanje!

* Nov demokrati list. V Skoplju je pričel izhajati demokrati list «Narodna volja». Izhaja dvakrat na teden.

* Zima. V Sloveniji nam zima še precej prizanaša. Snega je padlo le malo, ravno toliko, da so naše lepe pokrajine z gozdovi in planinami dobile potrebno odejo in zimski okras. Tudi mraz in megla ne pritiskata hudo, imamo celo prijetne solnčne dni. Vse drugačne vesti pa prihajajo iz nižjih krajev države. Na Hrvatskem, v Bosni in Srbiji so snežni zameti povzročili veliko škodo. Burja in sneg sta marsikod onemogočila železniški promet, raztrgala telefonske in brzojavne žice. Ponekod so vlaki kar na odprtih progah obtičali v snegu. Posebno v Bosni so divjali hudi meteži. Ponekod je padlo do dva metra snega. Med Banjaluko in Sarajevom so morali ustaviti ves železniški promet. Škoda, povzročena državi in prebivalstvu, je seveda zelo velika. Edina sreča pa je v tem, da burja in snežni zameti ne zahtevajo kar zlepa človeških žrtev kakor kaka druga prirodna katastrofa. Čudno je, da je edino Sloveniji prizaneslo zimsko neurje.

Morda zato, ker nas čuvajo planine, morda pa tudi zato, da pridemo pozneje na vrsto. Pri nas ima zima še dva meseca časa dovolj, da nam napravi kako komedijo . . .

* Italijanska cerkev in tržaški Slovenci. Dober primer fanatične laške nestrpnosti je nedavno pokazal tržaški škof Bartolomassi: iz župne cerkve sv. Antona je kratkoma odpravil slovenske pridige in druga slovenska cerkvena opravila. Med tržaškimi Slovenci je ta naredba privandranega polentarskega škofa vzbudila veliko ogorčenje in takoj so poslali k njemu posebno odposlanstvo pod vodstvom poslanca Wilfana. Ta zahrbtni «Kristusov namestnik» pa se je izgovarjal, da so se slovenske pridige morale odpraviti, ker bi jih sicer prepovedale posvetne oblasti. V ostalem pa — je nadaljeval ta maziljeni patron — tržaški Slovenci itak znajo italijansko, saj se slovenske služkinje prav dobro sporazumejo z italijanskimi soldati . . . Take škandalozne nestrpnosti menda ni izustil še noben cerkveni knez. Naši zaslužni primorski bratje sivejo po svoji globoki vernosti, pa ti pride privandranec in zabrusi svojim vernim podložnikom tako nečedni očitek v obraz. Bartolomassi naj gre raje nazaj med polentarje, verne slovenske ovčice na Primorskem pa pušči pri miru. Laški papež je na svojega služabnika lahko ponosen, primorski Slovenci mu bodo pa menda tudi ob prvi priliki pokazali svojo hvaležnost.

* Rešen madžarske ječe. Božidar Sever, o katerem smo zadnjič poročali, da ga madžarske oblasti držijo že leto dni v zaporih, je bil zdaj v zameno za nekega zaprtega Madžara na posredovanje naše vlade izpuščen iz ječe. Oslabljen je toliko, da se bo še dolgo moral negovati v zdravilišču. Pa Madžari imajo še enega slovenskega «špijona». To je Štefan Krčman iz Murske Sobote. Pred letom dni se je brez vizuma podal v Budimpešto na obisk k svoji bolni sestri. V Budimpešti ga je takoj zagrabil policija in ga kot slovenskega «špijona» vrgla v ječo, kjer se še vedno nahaja v brezupnem stanju. Tudi zanj se mora čim prej pobrigati naša vlada, ker ne gre, da bi nedolžni Slovenci kar na lepem trohneli v madžarskih ječah.

* Zaradi prelomljenega sklepa — v smrt. Današnja doba bi se lahko imenovala tudi doba figovstva. Kdo še kaj da na moško besedo, kdo izpolnjuje obljube ali se drži sklepov za sebe in napram drugim? Zato je tem interesantnejši slučaj, ki dokazuje, da se le še najdejo izjeme: V vojvodinskem selu Stari Bečej se je kmet Danilo Andričić pred leti zaklel, da ne pokusi nobene opojne pijače več, ker ga je popivanje pritrhalo skoro na rob prepada. Svojo moško besedo je tudi vztrajno držal in to mu je bilo v velik prid. Njegovo imetje se je zopet razširilo in Andričić je zopet postal bogat mož. Pred nekaj dnevi pa je sklenil dobro kupčijo in je za «likof» priredil obilno večerjo. Pri tem pa so ga prijatelji začeli nagovarjati, naj vendar na zdravje prisotnih izpije čašo vina. Andričić se je dolgo upiral, končno pa se je le vdal in se ga počasi nalezal. Zjutraj je imel pa tako hudega mačka, da je v potrnosti nad prelomljenim sklepom odšel na podstrežje in se — obesil . . .

* Roparji ponarejenega denarja. V južni Istri je neki Valentin Bartulić z nekaterimi svojimi privrženci pred letom dni izvršil številne roparske napade. Ko ga je italijansko orožništvo začelo zasledovati, se mu je posrečilo pobegniti v našo državo, kjer je pod krivim imenom živel nemoteno. Pred kratkim pa se je

povrnili nazaj v Istro in s seboj prinesel veliko število bankovcev. Sestal se je s tremi svojimi bivšimi prijatelji, katerim je zaupal svoje bogastvo. Povedal je torej malo preveč, kajti njegovi trije prijatelji so ga še isto noč ubili in se polastili njegovega denarja. Par dni po umoru pa so jih orožniki že aretirali. In v preiskavi se je dognalo, da so vsi bankovci, ki jih je Bartulič prinesel z Jugoslavije — ponarejeni. Bartulič je torej svoje bogastvo plačal s smrtjo, njegovi ubijalci pa bodo tudi prišli na svoj veliki račun.

* **Mati vrgla triletnega sinčka v morje.** Te dni se je sprehajala v Trstu ob morju 40letna Lucija Močilnikar in vodila za roko svojega triletnega sinčka. Nenadoma se je ustavila, pograbila otroka in ga vrgla v morje. Nato jo je počasi in mirno mahnila naprej, kakor da se ni nič zgodilo. Zločinsko dejanje je opazil neki Josip Roiči, ki je skočil za otrokom in ga rešil. «Ljubezni-vo» mater so aretirali. Ženska se je izgovarjala, da je tudi sama hotela skočiti v morje, vendar ji ne verjamejo.

* «Kje pa imate luč, ha?» je zaklical ljubljanski stražnik blizu Tivolija možakarju kolesarju, ki je dirjal v temi, kakor da se mu strašno mudi. In res se mu je mudilo. Ko ga je namreč stražnik energično ustavil, se je po kratkem izmenjavanju besed izkazalo, da so ponočni stric kolo ukradli v Zalokarjevi ulici. Ni čuda, da je imel tako naglico in pozabil ukrasti tudi leščerbo.

* **Neznani tatovi** so okradli znanega krčmarja in trgovca Miko Kambiča iz Krasince. Prebili so mu ponoči zid v prodajalno in odnesli vse, kar se je dalo.

Iz raznih krajev

* V Olševku nad Kranjem se je vnel požar v drvarnici posestnika Alojzija Logarja. Veter je zanesel ogenj na gospodarsko poslopje Franca Rozmana in Miha Sajovica ter kmalu na to tudi na poslopja posestnice Šimenc, Ivane Sajovic in na dve hišici posestnika Štampiharja. Hitro došli požarni brambam iz Preddvora, Luž, Stražišča in Šenčurja se je posrečilo s pomočjo prebivalstva ogenj omejiti, vendar pa je povzročil za dva milijona škoda. Pogorelci so težko prizadeti, treba jim je izdatno priskočiti na pomoč.

* V Kranju se je zastupil poduradnik okrajnega glavarstva gosp. Modrijan. Pred smrtjo je svoji zaročenki napisal list, v katerem jo za svoj čin prosi oprostjenja, češ, da je obupa nad razmerami! Težki so časi, v katerih živimo, toda dal Bog, da ne pridejo hujši!

* Na Stari Vrhnikih je bil mizar France Malavašič ponoči ob povratku proti domu napaden od nekega lopova. Ruvala sta se nekaj časa, končno pa je lopov pobegnil. V vrhniški okolici je bilo zadnje čase že par sličnih slučajev.

* V Kamni gorici je bilo Antonu Bajžlju ukradenih 16.000 kron.

* Na Dobravi je Joža Bašič z nožem napadel delavca Josipa Boroviča ter mu zadal težko rano na glavi. Boroviča so morali oddati v bolnico, Bašiča pa v luknjo.

* V Fužinah so pri razstreljevanju skalovja odleteli drobci in precej težeško poškodovali delavca Ivana SSvečeta in Ignacija Jazbeca. Morala ssta v bolnici poiskati pomoči.

* Na Viču ima prostovoljno gasilno društvo Vič-Glince v nedeljo 228. t. m. v občinski hiši redni občni zbor.

* V Zirovnici si je, menda v hipni bblaznosti, pognal kroglo v glavo raddovljiški višji poštar Ivo Svetina.

* V Kamniku je v ponedeljek umrla gosa Jožica Hvala, roj. Justin,

soproga tamošnjega trgovca. Blag ji spomin!

* V Trebljemem je Josip Brčon, posestnikov sin, žgal oglje. Po nesreči je dobil nevarne opekline na roki in na hrbtu. Prepeljati so ga morali v bolnico.

* V Radomljah pri Kamniku je umrl g. Ivan Vidergar, upokojeni nadzornik, v starosti 78 let. Bodi mu lahka zemlja!

* V Cerknici je stari prefriganec in dobroznani uzmovič Ivan Žnideršič pri posestniku Josipu Meletu pobral za 25 tisoč kron zlatnine in srebrnine. Prišel je v Ljubljano, kjer je ukradene stvari prodal za 9450 kron in začel veseljačiti. A policija ga je kmalu izsledila in mu stopila na prste, ko se je ravno vračal z neke veselice na prenočišče. Žnideršič je tatvino priznal in sedaj čaka na pokoro.

* V Gradcu v Beli Krajini je na zadnjem sejmu iztaknil Smukovemu fantu iz Mlake oko neki Gradčan. Prvi je v bolnici, drugi v zaporu.

* V Selih pri Adlaščih je umrl Peter Peteh, ki je kot «nemškar» prepotoval mnogo sveta. Naj počiva v miru!

* Na Bledu so vjeli dva pustolovska zaljubljenca. Neki Miljutin Širca je poneveril 120 tisoč kron in se s svojo ljubico Vido Jorgovo podal na Bled, tam sta pustolovska zaljubljenca živela prav razkošno in sta s tem vzbudila splošno pozornost. Orožništvo se je začelo za nju zanimati in ju je končno resnično vtaknilo v zapor, kjer bosta obhajala medene tedne vsak za sebe pri ješprenju.

* V Šmarju sta Ivan Škocjan in Josip Janežič tako nepredvidno ravnala s patronami, da je vsled eksplozije bil Škocjan poškodovan na obrazu, Janežiču pa je odrgalo par prstov desne roke. Prepeljati so ju morali v ljubljansko bolnico.

* Pri Sv. Antonu na Pohorju je umrl posestnik in občinski odbornik Marko Vamlak. N. v m. p.!

* Pri Ločniku (na Goriškem) se je pri pobiranju zastarelega streliva pripetila velika nesreča. Pri razkladanju granat je ena eksplozirala in povzročila eksplozijo celega kupa granat. Trije delavci so bili takoj mrtvi, saj jih je eksplozivna moč vrgla par sto metrov daleč od mesta nesreče. Ranjenih pa je bilo mnogo drugih.

* V Rušah pri Mariboru je umrla gosa Ema Gorišek, rojena Petelin, vdova po zdravniku in bivšem dolgoletnem ruškem županu g. dr. Milanu Gorišku. Pokojnica je bila vzorna slovenska mati, neumorno delavna na narodnem in prosvetnem polju! Bodi ji ohranjen trajen spomin!

* V Št. Vidu pri Ptujju je umrla gosa Emilija Tombah, rojena Vošnjak, v starosti 80 let. N. v m. p.!

* V Slovenski Bistrici je bil za vladnega komisarja tamošnje okrajne hranilnice imenovan višji davčni upravitelj g. Josip Pichler.

* V Kristandolu nad Dolom pri Hraščniku je prejšnjo nedeljo zvečer zmrznil kmet in rudar M. Debelak. Vračal se je iz Dola proti domu. Med potjo se je hotel najbrž malo odpočiti, a je zaspal in se ni več prebudil.

* V Žalcu ima Sokol redni občni zbor v soboto 27. t. m. ob 20. v restavraciji br. staroste V. Kučka.

* V Št. Jurij ob Ščavnici prepeljejo v Ljubljani umrlo gospo Marico Kettejevo. N. v m. p.!

* V Rablju je rudar Andrej Matjaž z dinamitom razstreljal v rudniku. Ker se dinamit ni takoj vnel, je Matjaž hotel napraviti novo vžigalno vrstico. Pri tem je dinamit nenadno eksploziral. Matjaža je zasula zemlja in je dobil težke poškodbe na glavi in na nogah. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnico.

* V Ljubnem je bilo vlomljeno pri posestniku Alojziju Cvenklju. Vlomilec, tuj pritepenec, ki se je pri Cvenklju mudil dva dni, je odnesel večjo množino obleke in perila.

* V Laškem so neznani svedroveci vlomili v glavno tobačno zalogo. Odnegli so obilen plen: 14.000 egiptovskih cigaret ter raznega tobaka in smodk v skupni vrednosti 23.000 kron. Pušiti imajo zaenkrat dovolj, ampak ko jih zalotijo, bodo tudi pihali — kašo...

* V Šoštanju se vrši plesni venček obrtnega društva v soboto, 27. t. m., in ne 27. svečana, kakor je bilo prvotno javljeno.

* Na Zgornji Polskavi pri Mariboru je umrl posestnik gosp. Karel Herman. N. v m. p.!

* V Sevnici je umrla gosa Marija Vrščaj v starosti 77 let. Blag ji spomin, prizadetim naše sožalje!

* V Mislinju je orožništvo spravilo pod ključ nevarnega postopača Lovrenca Radoviča iz Škofje Loke, ki ima na vesti več tatvin. Oddan je bil slovenjgraškemu sodišču.

Sokolstvo

Izobraževalni odsek Sokola v Sodražici priredi na svečnico dne 2. svečana v društveni dvorani ob 7. zvečer spevoigro «Kovačev študent». Igra se vrši v korist družbe Sv. Cirila in Metoda. Odbor.

Zdravstvo

z Da se ne okužiš po umazanih bankovcih. Z denarjem, ki gre iz trolkih rok v toliko rok, se prenese marsikatera bolezen. Zato je treba paziti, kako je z njim ravnati. Če štejemo bankovce, ne smemo prstov sliniti, da bi lažje šteli, ker s tem prenašamo bacile na ustnice. Skozi zdrave ustnice sicer bacili ne pridejo tako lahko v kri, toda nevarnost je velika, če so ustnice razpokane. Zadostuje tudi mala razpoka, za katero niti ne vemo. Kadar si preštel mnogo denarja, je sploh dobro, da si roke pošteno z milom umiješ. Pazi tudi, da ne dobijo denarja v roke otroci. Kovinasti denar ni tako nevaren za okuženje, ker se na njem ne razvijajo bacili.

Zanimivosti

NI ZA VSE GREH...

Resnična dogodbica.

Bilo je hladno jutro v postnem času, ko je šla dvajsetletna Drenova Metka k velikonočni spovedi. Nebo na vzhodu je rdelo in oznanjalo prihod solnca. Kamniške planine so bile čiste kakor ribje oko, ptice so razposajeno prepevale, veseleč se lepega jutra. Toda v srcu naše Metke ni bilo takih radostnih pomladanskih občutkov. Sama je pozneje pripovedovala, s kako težkim srcem je šla tisto jutro k spovedi, rajši bi bila nosila ves teden v košu gnoj po strmi rebri.

Metka je namreč celo pot premišljevala, ali bo dobila odvezo ali ne — za vse plesne in za toliko zaužite radosti predpustnega časa. Ah, koliko je preplesala: pri novih čelveljkah so se ji strgali podplati — no, potem pa že veste, kako se je vrtela.

Tako razžaloščeno Metko je srečal, pomislite, sam njen ljubček, Matizelnov Jok, ki je peljal poln voz hlodov in veselo prepeval tisto:

Moj očka 'majo konj'ča dva,
oba sta lepa šimelna...

«O, dobro jutro, srček moj! Kam pa, kam, pa tako žalostna?»

«Eh, pusti me danes v miru, ti grdi izkušnjavec. K spovedi grem — pa samo zaradi tebe sem žalostna.»

«Kaj mi poveš! To so pa novi evangelji. Praviš, da si samo zaradi

mene žalostna? Ne, tega ti pa ne verjamem.»

«Le norčuj se iz mene... Ti boš kriv, če danes ne dobim odveze. Oh, ta sramota! Zakaj sem toliko plesala s teboj!»

Matizelnov Jok, ki je služil tekom svetovne vojne pri «Janezih» in imel na svoji duši mnogo več in bolj kosmatih nego Metka, se je zasmel:

«Metka, imej no pamet! Vse o plesu lahko mirno poveš gospodu, a na koncu še pristavi, da si plesala tudi z nekim duhovnim gospodom — in vse se bo po volji izteklo.»

Tako je nasvetoval «izkušnjavec» Jok, pognal konje in veselo odžvižgal po beli cesti...

To vam je bilo šepetanja pri spovednici, ko se je izpovedovala Metka. Stari župnik jo je imel že pol ure pri sebi, pa še ni bilo konca. Metkine tovarišice je že trla radovednost in stegovala so vratove, da bi kaj ujele ter jo potem opravljale...

Še istega večera sta se sešla Metka in Jok.

«No, Metka, ali si dobro opravila?»

«Prav dobro! Veš, Jokček zlati, za ušesi jih pa imaš. Spočetka mi je predla trda, gospod župnik so grmeli in grmeli, ker sem tako plesala, pa se domislim tvojega nasveta in rečem: Tudi z nekim mladim kaplanom sem plesala. In glej, gospod so mi kar pomoleli tisti rdeči listek skozi mrežo, pa sva končala...»

«Saj sem ti pravil včasih, da ples ni za vse greh. Ali mi sedaj tudi verjameš, da se imata marsikateri fajmošter in njegova kuharica rada?»

«Sedaj bi skoro verjela...»

«Pamet, Metka, ljubezen ni greh, samo nevarna je, to si zapomni!»

Anton Stražar.

ČUDEN KURDISTANSKI PRINC.

Vlak je prispel v Pariz, malo bolj hitro sicer, kakor sopihajo naše kranjske lokomotive, in iz vlaka je stopil sam kurdistsanski prestolonaslednik, še precej mlad in prikupen človek.

„Jaz sem sam princ Zerduecho,“ je pojasnil plemeniti mladenič svojo zadevo v enem najlepših hotelov v Parizu, „moje spremstvo in prtljaga prispe jutri, pojutrišnjem ali morda tudi kesneje.“

Gospod hotelir je Njegovi Visokosti takoj odkazal lepo in obširno stanovanje, da bo imelo tudi spremstvo kaj prostora.

Prihod spremstva in prtljage pa se je zaradi teh in onih nezgod nekoliko zavlekel. Principu to ni delalo mnogo preglavic, veseljačil je okoli, delal dolgove in nakupoval razne dragocenosti na kredu, kjer se mu je brez novcev pač posrečilo kaj dobiti kar na „ksiht“, saj bo itak vse poplačal njegov blagajnik, ki dospe v kratkem.

«Njegova Visokost,» ga je obletaval hotelir, „Vaše spremstvo pa se je zelo zakesnelo.“

„Bo že, bo že,“ ga je potrepljal kurdistsanski prestolonaslednik blagohotno po rami.

Spremljiva pa ni bilo in ni bilo, ravno tako ne prtljage, in kar je glavno, tudi blagajnik se ni hotel pripeljati po tistem vlaku, ki hitrejšo sopiha kakor kamniška lukamatija.

„Njegova Visokost,“ je menil hotelir, „ali jim ni dolgčas po spremstvu?“

„O, nikakor ne, počutim se prav izborno, ker nimam nadležnejšev okrog sebe,“ je milostno pokimal mladi princ, ki se je hotelirju vedno manj videl za samega — kurdistskega princa.

Pa jo je čez teden dni po slavnostnem prihodu mahnil hotelir na policijo povprašat, kaj bi neki s tem kurdistskim princem. In dejali so mu,

da je prišlo že več pritožb proti Njegovi Visokosti.

Policija je poslala nato svoje bridko oborožene organe v hotel, da visokorodnemu gostu malo postrežejo. Teh pa se je Zerduecho kljub svoji visokorodnosti tako prestrašil, da jo je hotel popihati kar skozi okno. Stražniki so visokega gospoda prijeli in gnali na policijo, kjer se je tekom par ur — tam gre tudi taka stvar bolj hitro nego pri nas — ugotovilo, da je Njegova Visokost kurdistanski princ in prestolonaslednik Zerduecho čisto navaden — slepar in vlomilec, katerega po teh njegovih lastnostih ne poznajo samo po raznih krajih Francije, temveč tudi Amerike. „Kralj“ je bil le v toliko, ker je bil oženjen z lepo Američanko, katero so nazivali „kraljico lepote“. Še bolj kot „kraljica lepote“, je bila njegova žena kraljica tujih žepov, ki so ji zlasti dišali, če so vsebovali polne listnice.

Oba sta sedaj v zaporu in kraljčeta nad neslanim ričetom...

RAZGOVOR Z NAJDEBELEJŠO ŽENSKO NA SVETU.

Najobsežnejša predstavnicca nežnega spola v sedanji dobi in na naši zemlji je Američanka z imenom Uolt, ki tehta nič več in nič manj kakor 242 kilogramov. Okrog prsi meri dva metra in 54 cm, medtem ko iznaša obseg gornje roke 82 cm. Visoka je skoro dva metra.

Nekemu ameriškemu novinarju je pripovedovala marsikaj, saj je zabavna in izkušena ženska. Med drugim mu je povedala nastopno:

«Verjemite mi, da je debelemu človeku težko na svetu. Moja največja neprivlačnost je ta, da nikjer ne najdem primerne stola ali sedeža, kjer bi se lahko komodno vsedla. Pod mojo težo se je zdrobilo že toliko stolov, da bi jih bilo dovolj za en hotel. Že od rojstva mi je usojena debelost in ko sem dopolnila osmo leto, sem tehtala že 50 kg. Seveda se mi je vse smejalo, posebno moje šolske tovarišice so se mi rade rogale, ker sem bila neokretna. Ako pa sem katero dobila v pest, verjemite mi, da me je dobro zapomnila. Ko sem odrasla, se je na ulicah vse ustavljalo in buljilo v mene, zato sem končno odločila: Ne boste me več občudovali za stonj — v cirkus pojdem!

Tako sem tudi storila. Iz početka sem bila plašna in nervozna, počasi pa sem se navadila občinstva in sem s svojimi neokretnimi šalami vedno znala vzbujati obilo smeha. Velika neprivlačnost, ki je ne morem trpeti, je ta, da ljudstvo ne verjame moji naravni debelosti in me z iglami zbada v noge in roke.

Ali verjamete, da znam dobro plavati? Jaz enostavno ne morem utoniti! Nekoč sem se hotela peljati tudi z aeroplanom — toda aeroplan se ni mogel dvigniti. Drugič zopet je v mene na sredi ceste zadel avtomobil. Meni se ni zgodilo nič, pač pa me je sofer tožil, da se mu je pokvaril avtomobil. Velike neprivlačnosti imam tudi z nabavo obleke. Za mene mora seveda vse biti posebej prirojeno: srajce, nogavice, bluze, vse, sploh vse, posebno pa še čevljički, ki bi morali biti majhni, jaz pa ne maram kurjih oči.

Največja nezgoda zame je, ako v hiši, kjer se nastanim, izbruhne požar. To se mi je namreč pripetilo že trikrat. Prvič je to bilo v Njujorku. Stanovala sem v petem nadstropju nekega hotela. Ko je že plamen bruhal v mojo sobo, sem na vso moč klicala ognjegasce na pomoč. Na lestvi so se povzpeli do mene, toda jaz nisem mogla zlezti skozi okno. Morali so ga razbiti, navezali so me na de-

belo vrvi in so me previdno spustili na zemljo. K sreči se torej nisem sevrila v plamenih. Vsi taki in enaki doživljaji pa mi nikoli ne pokvarijo zadovoljstva in — apetita. Vedno sem dobro razpoložena za zabavo, jed in pijačo, saj vam končno lahko zapupam, da ne živim od zraka...»

Kakor se vidi, je obsežna Američanka zares šaljiva in zabavna. Danes je v najlepših letih. Morda se končno še poroči. Težkoča obstoji v tem, da si bo prav težko našla par.

Razno

× Največji zvon na svetu. Čeprav katoliška cerkev polaga posebno važnost na zvonove, oznanjevalce božje slave, vendar nima prvenstva, da bi v kakem njenem zvoniku visel največji zvon na svetu. Pač pa se s tem lahko ponašajo Japonci. Budistično svetišče v Osaki na Japonskem ima tako zvani Shotokujev zvon, posvečen japonskemu apostolu Shotoku, ki si je pred 1300 leti pridobil velike zasluge za budistično vero. Zvon je visok osem metrov, meri v obsegu 17 metrov in tehta 140 stotov. Japonci imajo torej največji zvon, a Rusi imajo najtežjega. Tako zvani Kremenjski zvon v Moskvi tehta 201 stot in je visok šest metrov. Vlit je bil leta 1533., a je ob požaru Moskve leta 1812. padel s stolpa in sedaj stoji na granitni ploči ob zvoniku Ivana Velikega.

× Noj namesto konja. Noj, ki bi ga prav za prav morali imenovati kralja perutnine, ima silno urne korake. Lov na njega je izredno težak, ker ga niti najhitrejši arabski konj ne more dohiteti. Ujei mladiči se prav hitro udomačijo. V južnih deželah je zdaj nastala posebna moda, voziti se okrog z udomačenim nojem. Saj je dovolj močan, da v naglem diru vleče lahek voziček z dvema, tremi osebami. Noji so prvič nastopili kot vprežna živina na pariški svetovni razstavi, kjer so z njimi priredili posebno dirko. V Egiptu, Tunisu in drugih sredozemskih pokrajinah prav često srečate na ulici noja, vpreženega v razkošne koleseljčke. Posebno o'roci tamošnjih bogatašev se kaj radi vozarijo s tem dvonožnim, operjenim konjičkom.

× Živi bogovi na svetu. Dandanes je na svetu še okrog dvajset oseb, ki jih milijoni ljudi smatrajo za prave, žive bogove. Obitelj početnika kitajske trziščne vere Ceng-Tiu-Ha se tudi dandanes smatra, da ima božanski dar svojega pradedca in verniki tudi častijo vse potomce kot bogove. V Mongoliji častijo osem moških in dve ženski kot bogove. V Tibetu se Dalaj-Lama, tamošnji papež in vladar, smatra za boga. V Sambodži imajo dva živa boga; kralja ognja in kralja vode. Zamorsko pleme Matabele časti kot svojega boga nekega starca, ki živi v reki duplji in se imenuje Mlimo. Neko drugo zamorsko pleme, Mašonala, imenuje svojega boga, tudi starca, za «božjega leva». V Afriki in Polineziji je še kakih pet ali šest živih bogov, katerih vsak lahko dokaže potomo'svo iz božje familije. Vsem tem živim bogovom se seveda ne godi slabo — no, in to je glavno...

× Vol požrl bogastvo. Če se kakemu zakoncu pripeti, da tuintam globlje premeri kozarček, ga žena navadno pozdravi z vljudnostjo: «Piješ ko vol; vse boš zažrl...» Malo drugače pa se je nedavno pripetilo nekemu francoskemu posestniku. Vol — pravi vol — mu je ušel iz hleva. Ko ga je posestnik ujel in privezal nazaj k jaslom, mu je vol iz žepa potegnil listnico in jo začel žvečiti. Šele ko je odhajal iz hleva, je posestnik opazil, da mu listnica

manjka. Vol je med tem že žvečil zadnji ostanek. V listnici je bilo dvanajst ticoč frankov; kar v naši valuti znaša 80.000 dinarjev. Vol je torej požrl celo bogastvo.

× Zaradi strahu pred smrtjo se je obesil. V Milanu se je pripetil nedavno zelo čuden slučaj samomora. Neki Jakob Pepini je bil že dolgo časa bolan na srcu. Hodil je okoli zdravnikov, ki so zmajevali z glavo in nasvetovali to in ono. Končno pa mu je neki zdravnik povedal precej odkrito, da so njegovi dnevi šteti. To si je seveda Pepini vzel zelo k srcu. Umreti, tako hitro, se mu ni dalo, zato se je iz strahu — obesil. Misлил je menda, da to ni smrt, če izvrši samomor.

Za smeh in kratek čas

Ali bi bilo tako prav?

Zadnjič sta se dva brzojavno poročila. Ženin je bil v Ljubljani, nevesta pa v Mariboru. To je po mišljenju nekaterih zelo priporočljivo. Tudi zakonsko življenje bi se dalo voditi brzojavno. Izvrstno bi to bilo. Mož bi nikdar ne videl žene, vsak teden bi jo parkrat brzojavno oštel in ji vsak mesec poslal brzojavno nekaj denarja.

Ali si morete misliti srečnejši dogodek, če bi mož tako lepega dne dobil brzojav: Fant je. Vse zdravo.

Odrezal se je.

V Ljubljani se zdaj zidajo velika poslopja. Primarsiral je lepega dne Ožbovt Šveglja v «Ljubljanco, dolgo vas,» in se začuden ustavil pred veliko novozgrajeno palačo.

«Vi,» vpraša Ožbovt nekega mimoidočega gospoda: «Za kogá pa bo tale graščina?»

«Za ljubljanske norce,» odvrne gospod.

«Aha, sem si kar mislil,» pravi na to Ožbovt, «samo če ne bo premajhna!»

Z laterno k ljubici.

Ožbovt: «Kam greš s to laterno?»

Čašper: «K ljubici.»

Ožbovt: «Ko sem jaz hodil vasovat, nisem nikdar nosil laterne s seboj...»

Čašper: «Verjamem, saj se tudi vidi, kaj si dobil.»

Mestna gospodična na deželi.

Mlada ljubljanska frajla je prišla na kmete, z zanimanjem vse opazovala in šla tudi v hlev. Toda, kako se je ustrašila, ko ji je obtičal čevljiček v mehkem gnoju.

Hlapec, ki ji je vse razkazoval, je hitro pristopil k njej ter jo blagohotno potrepljal po rami: «Le potolažite se, gospodična, ni vse maslo, kar pride od krave.»

Imaš li bolečine v obrazu? V celim telesu? Potrebujes li dobrodejno in okrepujoče mazilo? Ali te muči glavobol? Zobobol? Trganje?

Ali želis najboljšo za negovanje zob, oči, glave? Ali si preveč občutljiv glede mrzlega zraka? Ali želis dobro, domače in kosmetično sredstvo?

Fellerjev pravi Elzafluid je mnogo močnejši, izdatnejši in bolj sega delovanja, kakor francosko žganje. Nekoliko kapljic zadostuje da tudi ti rečš:

To je najboljšo, kar sem kdaj okušal!

Zahtevaj Elzafluid v vseh poslovnicih, in sicer samo pravi Elzafluid lekarnarja Fellerja. Ako naročiš naravnost, stane z zavojnico in poštnino, re se pošle denar naprej ali po povzetju: 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 Din, 12 dvojnate ali 4 specialne steklenice 84 Din, 24 dvojnate ali 8 specialnih steklenic 146 Din, 36 dvojnate ali 12 specialnih steklenic 208 Din.

KOT PRIMOT: Elza-oblit proti kurjim očesom 2 Din in 3 Din Elza-mentolni črtniki 4 Din; Elza-plovalni prašek 3 Din; Elza-ribje oči 20 Din; Elza-voda za usta 12 Din; Elza-kolonska voda 15 Din; Elza-umski miris za sobo 15 Din; Glicerol 1 Din in 15 Din; Lisol, Lisolform 12 Din; kremeški čaji od 1 Din dalje; originalno Radikum francosko žganje velika steklenica 13 Din; Elza-mrčesni prašek 7 Din; srup za podgane in miši 7 Din. Za primot se zavojnica in poštnina posebej računata.

Na te cone se računata sedaj še 5%, do 1.1.14. A izposrati natančno: EUGEN V FELLER leka nar STUBICA DONJA, Elza trg št. 360, Hrvatsko.

Ženski kotiček

Posoda za pečenje potice. Če se bojiš, da bi se ti velika potica dobro ne prepekla in bi bila na sredi še sirova, ji daj obliko kolača. Ako nimaš take posode, si lahko pomagaš s tem, da postaviš v sredo kozice okroglo pločevinasto škatlico, ki pa mora biti seveda popolnoma čista in zunaj dobro namazana z maslom.

Petrolej je dobro sredstvo za umivanje las. Lasišče si dobro nadržemo s petrolejem, pri čemer se prah in luskinine ločijo od kože. Nato si pripravimo tople vode, kateri pridemo nekoliko boraksa ali pa žlico salmijaka, si s tem glavo dobro izmijemo ter jo potem še splaknemo v treh do štirih vodah. Po taki kopeli se lasje kmalu posušijo, so sviinoto mehki in se lepo svetijo, lasišče pa je čisto in brez vseh luskin. Seveda je treba pri umivanju paziti, da si glave ne prehladimo. Zato je potrebno, da ostanemo po umivanju tako dolgo v sobi, da se lasje posuše. Paziti moramo tudi, da si kože na glavi ne razpraskamo.

Kako se očistijo zarjavela železna posoda in drugi železni predmeti. Zarjavelo posodo in zarjavle železne obitke, n. pr. na ognjišču, osnažimo najbolje na ta način, da jih namažemo dobro s petrolejem, ki razje vso rjo. Nato dobro vse zbrisemo z robato krpo, posodo pa še prekuhamo v sodi, splaknemo v čisti vodi in dobro obrišemo. Obitke in druge predmete, katerih ne moremo prekuhati, pa nato dobro obrišemo in jih obdrgnemo še s čistilnim papirjem ali s čistilno mažo.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Kopačnica pri Gorenji vasi. Brez podpisa ne moremo priobčiti.

Toplice pri Novem mestu, Žužembek, Sodražica. Pride prihodnjč.

LAHKO NAGNENJE K PREHLAJENJU? Prevelika občutljivost?

Bolečine olajšuje in naredi telo odporno masiranje in umivanje s pravim Fellerjevim Elzafluidom. Veliko močnejši, izdatnejši in boljše je kakor francosko žganje. Kot kosmetikum že 25 let priljubljen za negovanje zob, zobnega mesa, ust in kože na glavi. Z zavojnico in poštnino: 3 dvojnate ali 1 specialna steklenica 24 dinarjev; 36 dvojnate ali 12 specialnih steklenic 208 dinarjev in 5% doplačila. Razpošil'a ga lekarnar: Eugen V. Feller, Stubica Donja, Elza trg št. 360, Hrvatsko.